

Banca Națională a Moldovei

Conturile internaționale ale Republicii Moldova

Trimestrul IV 2024
(date provizorii)

Contul curent

-884 mil. USD
(-18% la PIB)

Contul financiar

-989 mil. USD
(-20% la PIB)

Erori și omisiuni

-133 mil. USD

Poziția investițională internațională

-5 588 mil. USD
(-31% la PIB)

Datoria Externă

10 213 mil. USD
(56% la PIB)

NOTE

Pentru o mai bună înțelegere și interpretare corectă a datelor prezentate în această notă analitică, vă rugăm să țineți cont de următoarele precizări:

¹ La situația din trimestrul IV 2024, tranzacțiile economice cu Ucraina nu sunt reflectate la **CSI**, dar la **alte țări**. Pentru asigurarea comparabilității, datele pentru toate perioadele analizate au fost ajustate similar;

² În unele cazuri sunt posibile diferențe nesemnificative între totaluri și suma componentelor, ce au la bază rotunjirea datelor;

³ În cazul în care informațiile și datele prezentate în această notă analitică sunt preluate în alte lucrări, publicații sau prezentări, este necesar de menționat sursa în mod explicit. Citarea corectă a sursei contribuie la respectarea integrității informațiilor și analizelor elaborate de către **BNM**;

⁴ Datele prezentate în această notă analitică reflectă situația de la data de **31.12.2024** și includ toate informațiile disponibile până la această dată, ce vor fi actualizate în cadrul notelor analitice următoare conform politicii de revizuire a indicatorilor statistici ai Conturilor internaționale(www.bnm.md). Pentru a consulta cea mai recentă versiune a raportului, rugăm să verificați calendarul de diseminare a datelor de pe pagina web oficială **BNM**.

Cuprins

Contextul național și internațional	1
I. Balanța de plăți a Republicii Moldova în trimestrul IV 2024 (date provizorii).....	3
1. Contul curent	5
1.1. Comerțul exterior cu bunuri	6
1.2. Balanța serviciilor	13
1.3. Balanța veniturilor primare.....	15
1.4. Balanța veniturilor secundare.....	16
<i>Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)</i>	<i>17</i>
2. Contul de capital	19
3. Contul financiar.....	20
II. Poziția investițională internațională la 31.12.2024 (date provizorii)	23
III. Datoria externă brută la 31.12.2024 (date provizorii)	29
1. Datoria externă publică	30
2. Datoria externă privată	34

Lista diagramelor:

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de același trimestru al anului precedent).....	1
Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei (%).....	2
Diagrama 3. Contul curent – componente principale (mil. USD)	5
Diagrama 4. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (FOB-FOB), (mil. USD).....	7
Diagrama 5. Principalii parteneri comerciali (mil. USD)	7
Diagrama 6. Exportul și importul de bunuri pe categorii și zone geografice.....	8
Diagrama 7. Importul de produse energetice și electricitate (prețuri FOB), (mil. USD).....	10
Diagrama 8. Balanța serviciilor.....	13
Diagrama 9. Exportul și importul de servicii, pe principalele tipuri, în trimestrul IV 2024, mil. USD.....	14
Diagrama 10. Evoluția veniturilor primare.....	15
Diagrama 11. Evoluția veniturilor secundare, componente de bază	16
Diagrama 12. Remiterile personale, pe componente și zone geografice.....	17
Diagrama 13. Evoluția contului de capital	19
Diagrama 14. Contul financiar, active și pasive pe categorii funcționale, în trimestrul IV 2024 (mil. USD)	20
Diagrama 15. Împrumuturi externe (pasive, fără cele intragrup), valorificări și rambursări, în trimestrul IV 2024 (mil. USD)	22
Diagrama 16. Principalii creditori ai administrației publice, în trimestrul IV 2024	22
Diagrama 17. Poziția investițională internațională netă, la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale (% la PIB)	24
Diagrama 18. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%)	25
Diagrama 19. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă, la sfârșitul perioadei	26
Diagrama 20. Poziția investițiilor directe**, capitalul propriu, pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	27
Diagrama 21. Investițiile directe, capitalul propriu acumulat la 31.12.2024, pe activități economice (conform CAEM-2)	27
Diagrama 22. Structura activelor financiare și a pasivelor externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%) ...	28
Diagrama 23. Evoluția datoriei externe publice, la sfârșitul perioadei, pe scadențe (conform maturității originale) și pe instrumente (mil. USD)	31
Diagrama 24. Structura pe creditori a datoriei externe publice, la sfârșitul perioadei (%)	32
Diagrama 25. Datoria externă privată, la sfârșitul perioadei (conform maturității originale), (mil. USD)	34
Diagrama 26. Structura datoriei private, pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	35
Diagrama 27. Structura pe creditori a datoriei private sub formă de împrumuturi la 31.12.2024	35

Lista tabelelor:

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova	2
Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova, agregate principale (mil. USD)	3
Tabelul 3. Principalele componente ale contului curent al balanței de plăți, raportate la PIB	5
Tabelul 4. Contribuția principalelor categorii de bunuri la modificarea totală (p.p.)	9
Tabelul 5. Contribuția principalelor categorii de servicii la modificarea totală (p.p.)	13
Tabelul 6. Serviciile de informatică, pe principalele tipuri	14
Tabelul 7. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete.....	20
Tabelul 8. Investiții directe, intrări și ieșiri de capital (mil. USD).....	21
Tabelul 9. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale, la sfârșitul perioadei	23
Tabelul 10. Poziția investițională internațională (mil. USD)	23
Tabelul 11. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei	29
Tabelul 12. Indicatorii principali aferenți datoriei externe, la sfârșitul perioadei	29
Tabelul 13. Serviciul datoriei externe, plăți efective	30
Tabelul 14. Datoria externă publică pe termen scurt (scadența reziduală), pe sectoare, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	31
Tabelul 15. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	33
Tabelul 16. Datoria externă privată pe termen scurt (scadența reziduală), pe sectoare, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	36

Lista abrevierilor:

AID – Asociația Internațională pentru Dezvoltare
BCDMN – Banca pentru Comerț și Dezvoltare a Mării Negre
BDCE – Banca pentru Dezvoltare a Consiliului Europei
BEI – Banca Europeană pentru Investiții
BERD – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD – Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM – Banca Națională a Moldovei
BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
BM – Banca Mondială
CFI – Corporația Financiară Internațională
CIF – Cost, insurance, freight (cost, asigurare, navlu)
CSI – Comunitatea Statelor Independente
DE – datoria externă
DST – drepturi speciale de tragere (XDR)
EUR – euro
f.a.p. – față de anul precedent / față de perioada similară a anului precedent
FIDA – Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii
FMI – Fondul Monetar Internațional
FOB – free on board (franco la bord)
GP – gospodăriile populației
IFSLSGP – instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației
ISD – investiții străine directe
IMTS - International Merchandise Trade Statistics: Concepts and Definitions, 2010 (Statistica comerțului internațional cu bunuri: concepte și definiții, 2010)
IVF – indicii valorii unitare
IVU – indicii volumului fizic
NEFCO – Corporația Financiară Nordică de Mediu (Nordic Environment Finance Corporation)
n.a.p. – neincluse în altă parte
MBP6 - Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a VI-a
M2 – masa monetară M2
mil. – milioane
OECD – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (Organisation for Economic Co-operation and Development)
PIB – produsul intern brut
PII – poziția investițională internațională
p.p. – puncte procentuale
SRTI – Sistemul de raportare a tranzacțiilor internaționale
UAT – unități administrativ-teritoriale
UE – Uniunea Europeană (fără Marea Britanie)
USD – dolarul Statelor Unite ale Americii

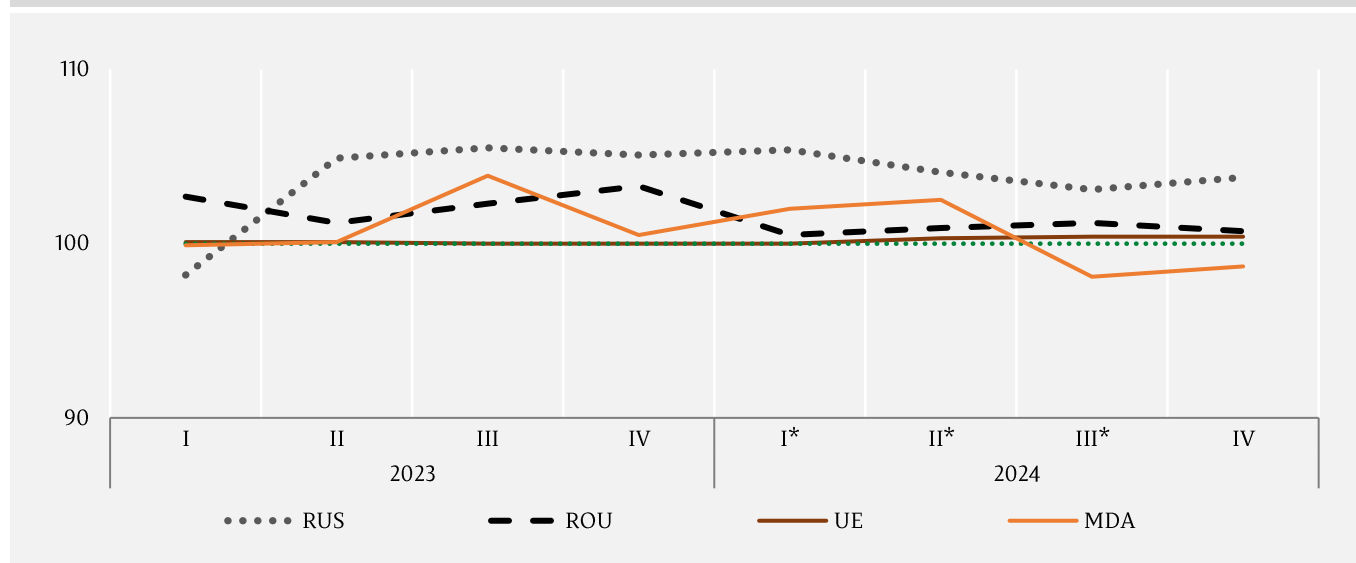
Conturile internaționale ale Republicii Moldova în trimestrul IV 2024 (date provizorii)

Contextul național și internațional

În trimestrul IV 2024, PIB-ului¹ Republicii Moldova a scăzut (în termeni reali) cu 1,3 la sută f.a.p., în timp ce România, Rusia și UE au înregistrat creșteri economice (diagrama 1, tabelul 1).

PIB-ul Republicii Moldova a scăzut, în trimestrul IV 2024, în timp ce ceilalți parteneri comerciali au continuat redresarea economiilor.

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de același trimestru al anului precedent)

Surse: Autoritățile naționale de statistică, OECD.Stat
* date revizuite

Pe partea resurselor, diminuarea PIB-ului a fost cauzată de scăderile înregistrate de agricultură, silvicultură și pescuit, industria prelucrătoare și construcții. Concomitent, tranzacțiile imobiliare, activitățile de cazare și alimentație publică, comerțul cu ridicata și amănuntul, dar și informațiile și comunicațiile au influențat PIB-ul în sensul creșterii.

Pe partea utilizărilor, PIB-ul a fost influențat negativ de exportul net de bunuri și servicii și de reducerea consumului final al administrației publice, iar în sensul creșterii - de consumul final al gospodăriilor populației, cel al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației, precum și de formarea brută de capital fix.

În trimestrul IV 2024, raportul de schimb² în comerțul exterior cu bunuri, la fel ca și în trimestrele II și III 2024, a fost unul favorabil (111,2 la sută), urmând trendul de creștere de cca 4,0 la sută trimestrial, ameliorându-se semnificativ comparativ cu trimestrul IV 2023 (+15,4 p.p.), pe seama evoluției pozitive a indicelui valorii unitare a bunurilor exportate superior indicelui bunurilor importate.

¹ Datele privind PIB pentru anul 2023 au fost revizuite.

² Calculat în baza datelor BNS privind indicii valorii unitare la export și import.

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova

Tel: (+373) 22 822 410, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova

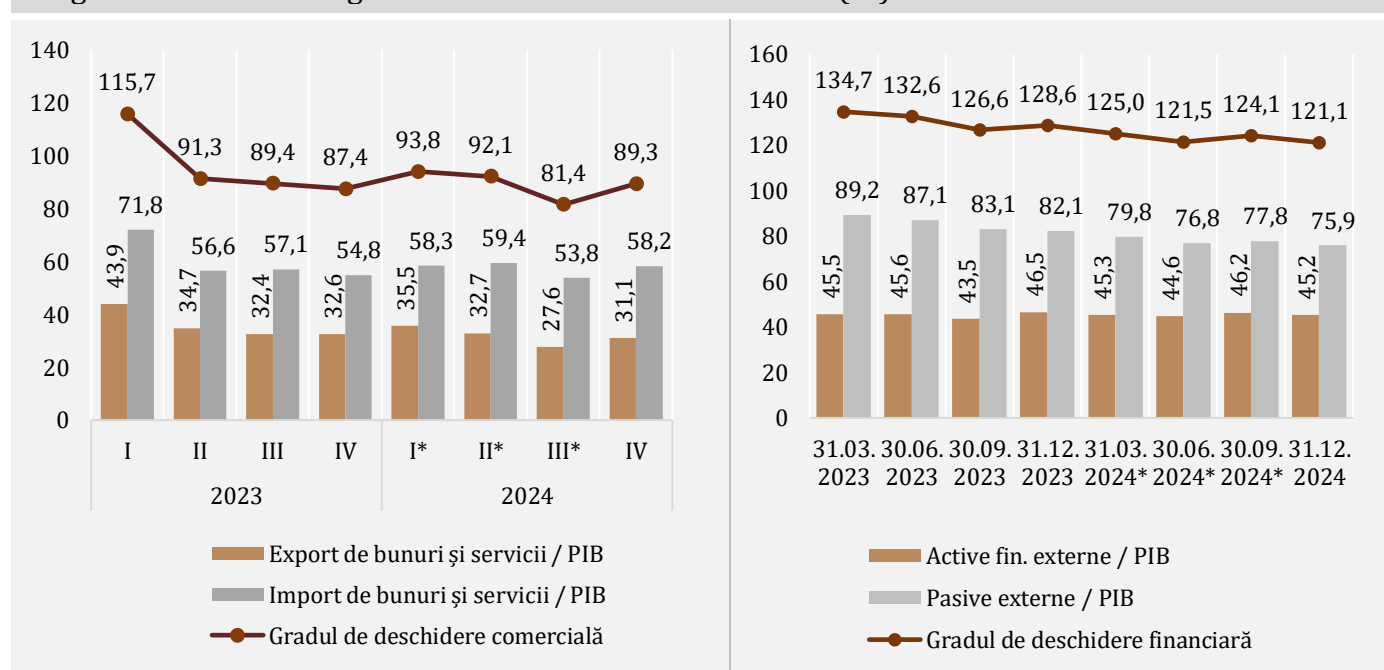
	UM	2023				2024			
		I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
PIB, prețuri curente	mil. lei	64 773	71 269	80 835	83 589	68 171	75 606	91 797	88 243
PIB, prețuri curente	mil. USD	3 437	3 970	4 510	4 660	3 842	4 254	5 214	4 890
PIB, IVF	%	99,9	100,1	103,9	100,5	102,0	102,5	98,1	98,7
Export de bunuri, IVF	%	106,9	93,9	115,1	110,1	96,2	89,9	83,3	83,3
Export de bunuri, IVU	%	94,4	84,1	85,6	88,9	89,4	98,5	103,4	108,9
Import de bunuri, IVF	%	107,7	96,0	88,5	98,1	104,1	107,6	115,0	110,7
Import de bunuri, IVU	%	105,1	93,1	96,6	92,8	89,7	97,2	97,8	97,9
Raportul de schimb în comerțul exterior cu bunuri	%	89,8	90,3	88,6	95,8	99,7	101,3	105,7	111,2
Rata de schimb medie pe perioadă	MDL / USD	18,8453	17,9513	17,9229	17,9357	17,7414	17,7721	17,6066	18,0464
Contul curent / PIB	%	-14,3	-9,7	-12,3	-9,9	-11,7	-16,7	-16,8	-18,1
Remiterile personale / PIB	%	13,5	12,8	10,9	10,3	11,3	11,3	9,2	9,6
Fluxurile de ISD (acumularea netă de pasive) / PIB	%	3,9	1,6	2,4	1,1	1,2	1,3	3,0	1,5

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

* date revizuite

În trimestrul IV 2024, deschiderea comercială a economiei s-a majorat f.a.p., iar deschiderea financiară s-a diminuat comparativ cu sfârșitul anului 2023.

Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei (%)

* date revizuite

I. Balanța de plăți a Republicii Moldova în trimestrul IV 2024 (date provizorii)

Balanța de plăți – prezentare generală – anul 2024

Conform datelor preliminare, în anul 2024, deficitul **contului curent** al balanței de plăți s-a majorat cu 54,1 la sută comparativ cu anul 2023 și a constituit 2 917,00 mil. USD sau 16,0 la sută raportat la PIB. Evoluția deficitului contului curent a fost determinată de creșterea deficitului balanței comerciale și de diminuările excedentelor veniturilor primare și secundare, în timp ce excedentul balanței serviciilor s-a majorat nesemnificativ (tabelul 2).

Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova, agregate principale (mil. USD)

	2023				2024				2023	2024
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV		
CONTUL CURENT	-493,09	-386,89	-553,79	-459,46	-447,72	-711,04	-873,97	-884,27	-1 893,23	-2 917,00
Bunuri	-1 231,26	-1 058,56	-1 294,21	-1 285,06	-1 084,79	-1 373,50	-1 595,05	-1 566,58	-4 869,09	-5 619,92
Servicii	270,48	191,20	182,32	250,90	210,35	239,78	231,64	237,03	894,90	918,80
Venituri primare	68,12	68,45	41,59	88,59	75,49	42,37	3,11	36,96	266,75	157,93
Venituri secundare	399,57	412,02	516,51	486,11	351,23	380,31	486,33	408,32	1 814,21	1 626,19
CONTUL DE CAPITAL	14,17	25,09	24,97	17,62	16,30	16,50	20,77	28,27	81,85	81,84
Necesarul net de finanțare	-478,92	-361,80	-528,82	-441,84	-431,42	-694,54	-853,20	-856,00	-1 811,38	-2 835,16
CONTUL FINANCIAR	-405,38	-301,78	-481,95	-462,32	-511,44	-503,72	-819,88	-98,97	-1 651,43	-2 824,01
Investiții directe, net	-131,08	-61,46	-105,91	-43,14	-25,94	-39,66	-138,07	-40,12	-341,59	-243,79
Investiții de portofoliu, net	0,73	0,20	0,30	8,15	-0,26	-0,11	1,69	67,40	9,38	68,72
Alte investiții, net	-430,60	-488,79	-412,22	-878,91	-492,35	-373,93	-942,20	-996,09	-2 210,52	-2 804,57
Numerar și depozite	-169,55	-337,88	-427,49	-491,63	-385,99	-590,53	-858,91	-677,86	-1 426,55	-2 513,28
Împrumuturi	-197,01	-51,65	42,69	-306,93	1,63	69,32	-135,68	-553,60	-512,90	-618,33
Credite comerciale și avansuri	-64,89	-100,03	-28,19	-81,12	-108,76	146,51	51,62	234,60	-274,23	323,97
Alte creanțe / angajamente	0,85	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	3,16	3,08
Active de rezervă	155,57	248,27	35,88	451,58	7,10	-90,02	258,70	-20,16	891,30	155,61
Erori și omisiuni nete	73,54	60,02	46,87	-20,48	-80,02	190,82	33,32	-132,97	159,95	11,15

* date revizuite

Deficitul comerțului exterior cu *bunuri* înregistrat în balanța de plăți, în anul 2024, a constituit 5 619,92 mil. USD și s-a majorat cu 15,4 la sută f.a.p., ca urmare a diminuării exportului (-411,98 mil. USD) concomitent cu majorarea importului de bunuri (+338,85 mil. USD).

Excedentul comerțului exterior cu *servicii*, în anul 2024, a totalizat 918,80 mil. USD și s-a majorat cu 2,7 la sută f.a.p., pe seama creșterii mai mari a valorii exportului (+263,20 mil. USD sau +10,8 la sută) comparativ cu importul (+239,30 mil. USD sau +15,5 la sută). Evoluția exportului de servicii a fost favorizată în special de creșterile înregistrate la călătorii (+102,09 mil. USD sau +15,4 la sută f.a.p.) și la serviciile de informatică (+76,29 mil. USD sau +13,1 la sută f.a.p.), iar la import, majorarea a fost determinată, în special, de transport (100,23 mil. USD sau +16,9 la sută) și călătorii (+67,71 mil. USD sau +12,9 la sută).

În anul 2024, soldul excedentar al *veniturilor primare* a totalizat 157,93 mil. USD, în scădere cu 40,8 la sută f.a.p., ca urmare a majorării ieșirilor de venituri primare (+149,73 mil. USD sau 18,1 la sută) în măsură mai mare decât a intrărilor (+40,91 mil. USD sau 3,7 la sută). Majorarea ieșirilor a fost determinată de profiturile reinvestite din cadrul investițiilor directe, care s-au majorat

cu 15,7 la sută, totalizând 392,78 mil. USD și de dividendele plătite investitorilor direcți, care au crescut cu 36,2 la sută, până la 294,34 mil. USD. Sporirea intrărilor de venituri primare a fost determinată de creșterea cu 18,8 la sută, până la 213,10 mil. USD, a veniturilor din gestionarea activelor de rezervă. Intrările din remunerarea salariaților pentru munca prestată patronilor nerezidenți s-au diminuat cu 0,2 la sută și au totalizat 887,92 mil. USD.

Veniturile secundare au înregistrat, în anul 2024, un excedent în valoare de 1 626,19 mil. USD, cu 10,4 la sută mai mic f.a.p., ca urmare a scăderii intrărilor de venituri secundare în valoare de 2 131,47 mil. USD (-5,5 la sută sau -124,20 mil. USD), în timp ce ieșirile, ce au însumat 505,28 mil. USD, s-au majorat (+14,5 la sută sau +63,82 mil. USD). Transferurile personale primite din exterior de rezidenți s-au diminuat cu 8,3 la sută și au însumat 1 029,78 mil. USD, în timp ce ieșirile s-au majorat cu 18,8 la sută, până la 397,27 mil. USD. Intrările din asistență tehnică, ajutor umanitar și granturi în cadrul cooperării internaționale pentru toate sectoarele instituționale au scăzut cu 25,1 la sută și au totalizat 428,48 mil. USD.

Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova, în anul 2024, s-au diminuat cu 4,5 la sută f.a.p. și au totalizat 1 858,22 mil. USD, ceea ce reprezintă 10,2 la sută raportat la PIB.

În anul 2024, excedentul **contului de capital** practic nu s-a modificat față de anul 2023 și a consemnat, un excedent de 81,84 mil. USD. Intrările nete de capital înregistrate în sectorul privat au totalizat 69,53 mil. USD, iar ieșirile 28,67 mil. USD, în timp ce asistență tehnică primită din exterior de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale au constituit 40,98 mil. USD.

Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare externă**, în anul 2024, a constituit 2 835,16 mil. USD, cu 56,5 mai mult f.a.p., ce a reprezentat -15,6 la sută în raport cu PIB.

Contul financiar s-a soldat cu intrări nete de mijloace financiare în valoare de 2 824,03 mil. USD, ca urmare a fluxurilor de scădere netă a activelor financiare externe ale rezidenților cu 1 992,76 mil. USD și majorarea netă a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 831,27 mil. USD.

Diminuarea netă a **activelor externe**, ce reprezintă intrări nete de mijloace financiare, pe parcursul anului 2024, a fost determinată de intrările nete de 2 523,15 mil. USD a activelor sub formă de *numerar și depozite*, în timp ce activele sub formă de *credite comerciale și avansuri* au înregistrat ieșiri nete de 159,75 mil. USD, *activele de rezervă* – 155,61 mil. USD, *investițiile directe* – 89,55 mil. USD, *investițiile de portofoliu* – 67,81 mil. USD, iar activele sub formă de *împrumuturi* – 57,67 mil. USD.

Creșterea netă a pasivelor financiare externe reflectă preponderența intrărilor de mijloace financiare de la nerezidenți. Pe parcursul anului 2024, angajamentele externe sub formă de *împrumuturi* au înregistrat intrări nete de 676,00 mil. USD, în special datorită împrumuturilor noi contractate de administrația publică, angajamentele sub formă de *investiții directe* s-au soldat cu intrări nete de 333,34 mil. USD, în mare parte, pe seama reinvestirii profiturilor, în sumă de 392,78 mil. USD, și sporirii participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților, cu 1,07 mil. USD, în timp ce instrumentele de natura datoriei au reflectat ieșiri nete de 60,51 mil. USD. Angajamentele externe sub formă de *credite comerciale și avansuri* au prezentat ieșiri nete de 164,22 mil. USD, iar cele sub formă de *numerar și depozite* - de 9,86 mil. USD.

Balanța de plăți – prezentare generală – date trimestriale

1. Contul curent

Contul curent

-884,27 mil. USD

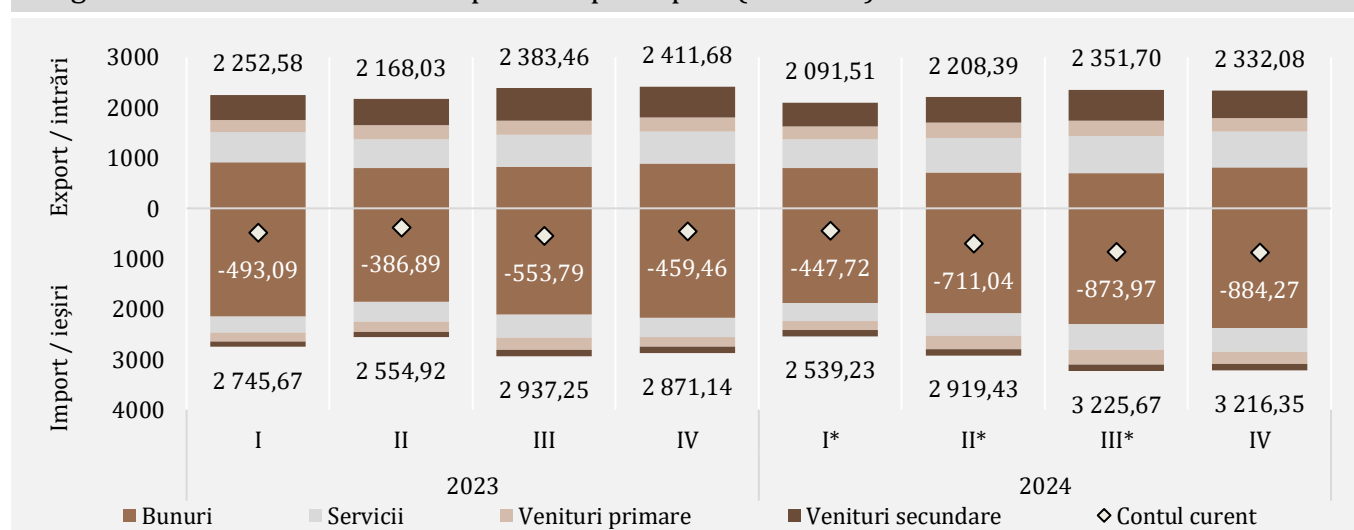
-18,1 la sută raportat la PIB

Conform datelor preliminare, în trimestrul IV 2024, deficitul **contului curent** al balanței de plăți a Republicii Moldova a totalizat -884,27 mil. USD, dublându-se practic comparativ cu perioada similară a anului 2023, când a înregistrat -459,46 mil. USD, fiind condiționat de majorarea deficitului balanței comerțului cu bunuri,

concomitent cu diminuarea excedentelor înregistrate de veniturile primare, secundare și comerțul cu servicii (diagrama 3). Raportul dintre deficitul contului curent și PIB a fost de 18,1 la sută, cu 8,2 p.p. mai mare f.a.p. (tabelul 3).

Majorarea deficitului contului curent, în trimestrul IV 2024, a fost cauzată de evoluțiile negative înregistrate de toate subconturile acestuia.

Diagrama 3. Contul curent – componente principale (mil. USD)

* date revizuite

Tabelul 3. Principalele componente ale contului curent al balanței de plăți, raportate la PIB

	2023				2024				2024 IV / 2023 IV
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
	%								
Contul curent	-14,3	-9,7	-12,3	-9,9	-11,7	-16,7	-16,8	-18,1	-8,2
Balanța comercială	-28,0	-21,8	-24,7	-22,2	-22,8	-26,6	-26,2	-27,2	-5,0
Export de bunuri și servicii	43,9	34,7	32,4	32,6	35,5	32,7	27,6	31,1	-1,5
Import de bunuri și servicii	71,8	56,6	57,1	54,8	58,3	59,4	53,8	58,2	3,5
Balanța veniturilor primare	2,0	1,7	0,9	1,9	2,0	1,0	0,1	0,8	-1,1
Intrări de venituri primare, dintre care:	7,2	6,9	6,3	6,2	6,7	7,2	5,7	5,6	-0,5
Remunerarea salariaților	6,1	5,6	5,1	4,9	5,1	5,8	4,4	4,4	-0,5
Ieșiri de venituri primare, dintre care:	5,2	5,2	5,4	4,3	4,7	6,2	5,6	4,9	0,6
Venituri din investiții	4,4	4,4	4,8	3,6	4,0	5,5	5,0	4,4	0,8
Balanța veniturilor secundare	11,6	10,4	11,5	10,4	9,1	8,9	9,3	8,4	-2,1
Intrări de venituri secundare, dintre care:	14,5	13,0	14,1	13,0	12,2	12,0	11,8	11,0	-2,0
Transferuri personale	7,9	7,5	6,3	5,8	6,6	6,0	5,0	5,4	-0,4
Cooperarea internațională curentă	2,8	2,1	4,5	4,0	2,0	1,9	3,1	2,2	-1,9
Ieșiri de venituri secundare	2,9	2,6	2,7	2,5	3,1	3,0	2,5	2,6	0,1
Contul de capital	0,4	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,6	0,2
Necesarul net de finanțare**	-13,9	-9,1	-11,7	-9,5	-11,2	-16,3	-16,4	-17,5	-8,0

* date revizuite

**soldul conturilor curent și de capital

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova

Tel: (+373) 22 822 410, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

1.1. Comerțul exterior cu bunuri

În trimestrul IV 2024, deficitul *comerțului exterior* cu bunuri, conform balanței de plăți, a constituit 1 566,58 mil. USD și s-a majorat cu 21,9 la sută f.a.p., ca urmare a creșterii importului cu 9,2 la sută, până la 2 373,83 mil. USD, în timp ce exportul de bunuri a scăzut tot cu 9,2 la sută până la 807,25 mil. USD.

Exportul / importul de bunuri din balanța de plăți diferă de Statistica comerțului internațional cu bunuri elaborată și publicată de către BNS (IMTS), având la bază cerințe metodologice diferite.

Exportul și importul de bunuri în balanța de plăți (BP) sunt estimate în baza comerțului exterior cu bunuri elaborat de BNS. Statistica comerțului exterior cu bunuri (IMTS) se bazează pe principiul **țării de consum/origine**, iar înregistrarea se face în momentul în care bunurile **trec hotarul țării**.

Pentru elaborarea datelor conform BP, din datele BNS se exclud bunurile pentru/după prelucrare, pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate. De asemenea, se exclud, până în trimestrul III 2023, vânzările magazinelor duty-free (ulterior în urma schimbărilor în reglementările vamale și fiscale acest regim a fost anulat). Datele se completează cu valoarea procurărilor în porturi și exportul net de mărfuri negociate peste hotare (ce au loc în afara teritoriului economic al țării și nu sunt parte a IMTS) și cu estimările privind exportul/importul efectuat de persoanele fizice. Importul în cadrul IMTS se reflectă în prețuri CIF, iar în BP se reflectă în prețuri FOB, respectiv valoarea FOB este estimată de către BNM.

Începând cu trimestrul IV 2022, în legătură cu practica de stocare în afara teritoriului țării a resurselor energetice procurate (în special gaz natural), ce presupune că schimbul de proprietate și intrarea în țară a gazului importat se produc în perioade diferite, se fac ajustări suplimentare la importul de resurse energetice, în baza informațiilor de la agenții-importatori. Ajustarea negativă indică o valoare mai mare a gazului introdus/importat în țară comparativ cu valoarea gazului procurat în perioada de referință (s-a consumat gazul procurat anterior și stocat în străinătate), pe când ajustarea pozitivă indică procurarea unor volume de gaz mai mari comparativ cu cele intrate/importate în țară în perioada de referință (gazul procurat fiind stocat în străinătate pentru consumul ulterior).

Ajustările suplimentare la exportul și importul de bunuri conform balanței de plăți (mil. USD)

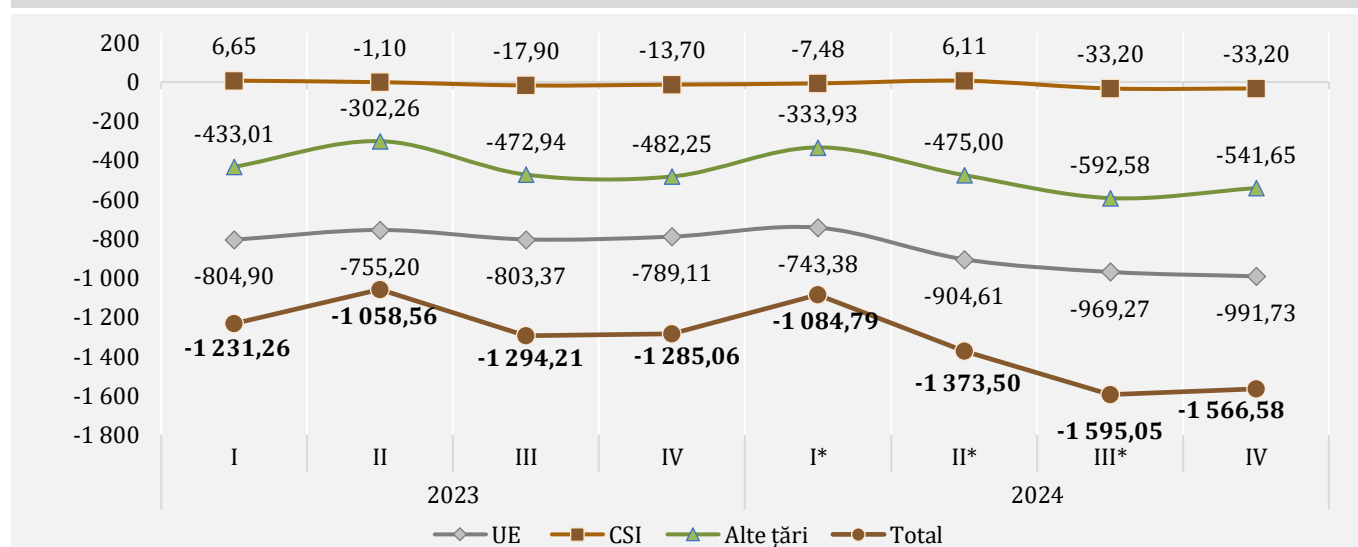
	2023				2024			
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
Export de bunuri FOB (BP) - MBP6	916,37	799,99	820,20	888,94	797,12	707,94	701,21	807,25
Export conform IMTS	1 072,05	970,12	973,81	1 032,20	921,48	859,05	838,29	936,23
Ajustări operate de BNM, din care:	-155,68	-170,13	-153,61	-143,26	-124,36	-151,11	-137,08	-128,97
Bunuri pentru prelucrare	-168,69	-183,37	-164,13	-159,02	-142,02	-170,48	-155,06	-144,84
Procurări în magazinele duty-free	-3,98	-4,22	-5,81					
Procurări în porturi	13,46	14,24	13,37	12,31	11,90	13,64	13,53	11,09
Export efectuat de persoane fizice	3,64	3,10	2,93	3,32	5,34	5,66	4,08	4,60
Export net de mărfuri negociate peste hotare	-0,11	0,12	0,03	0,13	0,42	0,07	0,37	0,18
Import de bunuri FOB (BP) - MBP6	2 147,63	1 858,55	2 114,41	2 174,00	1 881,91	2 081,44	2 296,26	2 373,83
Import (CIF) conform IMTS	2 306,91	2 065,09	2 040,55	2 260,79	2 155,07	2 161,17	2 297,80	2 451,17
Ajustări operate de BNM, din care:	-159,28	-206,54	73,86	-86,79	-273,16	-79,73	-1,54	-77,34
Bunuri pentru prelucrare (FOB)	-114,84	-122,70	-105,51	-107,75	-96,47	-108,85	-96,68	-96,74
Recalcularea din prețuri CIF în FOB	-80,31	-81,55	-78,93	-87,29	-86,85	-85,22	-90,42	-93,21
Importul bancnotelor și monedelor				0,35	2,14	0,03	0,76	1,45
Procurări în porturi	13,41	12,14	14,42	13,67	11,24	12,31	15,05	12,23
Import efectuat de persoane fizice	68,49	78,71	105,24	150,88	104,67	103,29	111,06	128,12
Resurse energetice	-46,03	-93,14	138,64	-56,65	-207,89	-1,29	58,69	-29,19

* date revizuite

Din punct de vedere geografic, creșterea deficitului comerțului cu bunuri a fost generată de majorarea deficitelor cu toate zonele, în special cu UE (-202,62 mil. USD), cu alte țări (-59,40 mil. USD) și CSI (-19,50 mil. USD), (diagrama 4).

În trimestrul IV 2024, deficitul comerțului cu bunuri cu toate zonele geografice au crescut comparativ cu perioada similară a anului precedent.

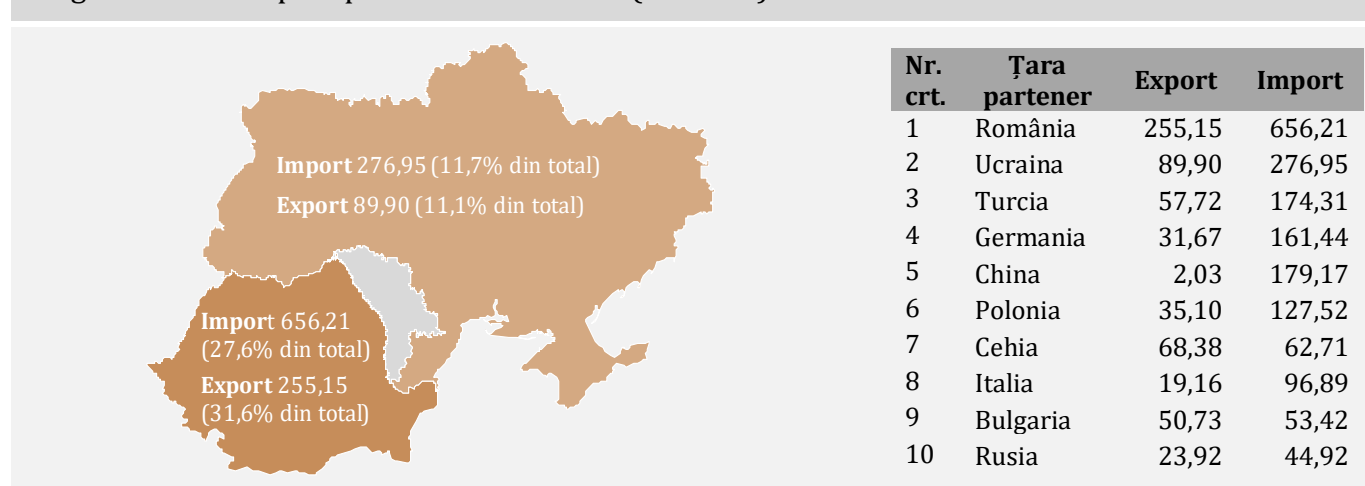
Diagrama 4. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (FOB-FOB), (mil. USD)

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS
* date revizuite

România și Ucraina au fost în continuare principalele țări partenere ale Republicii Moldova atât la exportul, cât și la importul de bunuri.

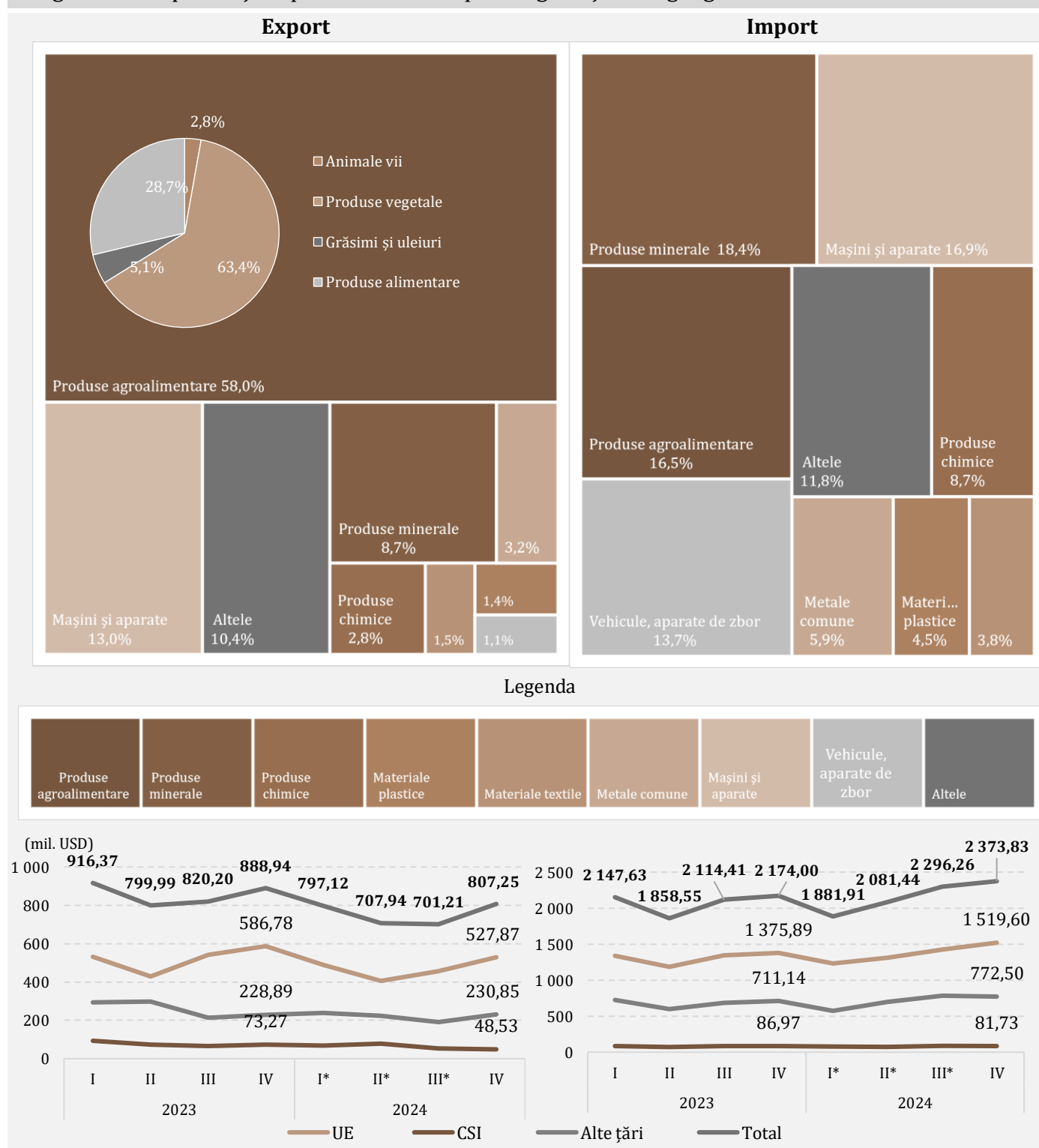
Diagrama 5. Principalii parteneri comerciali (mil. USD)

În trimestrul IV 2024, **exportul de bunuri** a totalizat 807,25 mil. USD și a scăzut cu 9,2 la sută f.a.p. (-81,69 mil. USD), în special ca urmare a diminuării cu 10,0 la sută (-58,91 mil. USD) a exportului către UE, cu 33,8 la sută (-24,74 mil. USD) a exportului către CSI, în timp ce exportul către alte țări s-a majorat cu 0,9 la sută (+1,96 mil. USD), (diagrama 6, anexa 5).

Exportul de bunuri s-a diminuat ca urmare a reducerii livrărilor către UE și CSI, în timp ce importul s-a majorat pe seama celui din UE și alte țări. Produsele agroalimentare au fost în continuare principala categorie de bunuri exportate, iar produsele minerale - principala categorie de bunuri importate.

Diagrama 6. Exportul și importul de bunuri pe categorii și zone geografice

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

* date revizuite

Cea mai mare contribuție negativă la evoluția exportului total a avut-o exportul de *produse agroalimentare*, care s-a diminuat cu 9,8 la sută (-50,70 mil. USD), pe seama scăderii exportului de

grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, de 2,3 ori (-31,88 mil. USD), produse ale regnului vegetal cu 6,2 la sută (-19,79 mil. USD), produse ale industriei alimentare – cu 3,6 la sută (-5,08 mil. USD), în timp ce exportul animalelor vii și produselor regnului animal s-a majorat cu 85,8 la sută (+6,05 mil. USD), (tabelul 4, anexa 7). Contribuții negative la exportul total au avut și mașinile, aparatele și echipamentele, care au scăzut cu 12,4 la sută (-14,82 mil. USD), produsele minerale, care au scăzut cu 15,6 la sută (-12,99 mil. USD), dar și materialele plastice, cauciucul și articolele din acestea – cu 37,5 la sută (-6,72 mil. USD).

Tabelul 4. Contribuția principalelor categorii de bunuri la modificarea totală (p.p.)

	Export		Import		Sold	
	Tr. IV		Tr. IV		Tr. IV	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Produse agroalimentare	13,1	-5,7	1,0	3,3	-5,5	9,5
Produse minerale	-13,9	-1,5	-22,5	0,5	-27,1	1,8
Produse ale industriei chimice	-0,1	0,1	0,1	0,5	0,1	0,8
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	-0,3	-0,8	0,0	0,2	0,1	0,9
Materiale textile și articole din acestea	-0,6	-0,5	-0,1	0,4	0,1	1,0
Metale comune și articole din metale comune	0,3	0,7	0,4	1,7	0,4	2,5
Mașini și aparate, echipamente electrice și părți ale acestora	3,8	-1,7	1,1	1,8	-0,3	4,3
Vehicule, aparate și echipamente de transport	-2,3	0,4	4,3	-0,8	7,9	-1,6
Altele	-1,2	-0,3	0,1	1,5	0,9	2,7
TOTAL	-1,4	-9,2	-15,6	9,2	-23,3	21,9

Importul de bunuri s-a majorat, în trimestrul IV 2024, cu 9,2 la sută (+199,83 mil. USD) pe seama creșterii livrărilor din UE – cu 10,4 la sută (+143,71 mil. USD) și din alte țări cu 8,6 la sută (+61,36 mil. USD), în timp ce livrările din CSI au scăzut cu 6,0 la sută (-5,24 mil. USD).

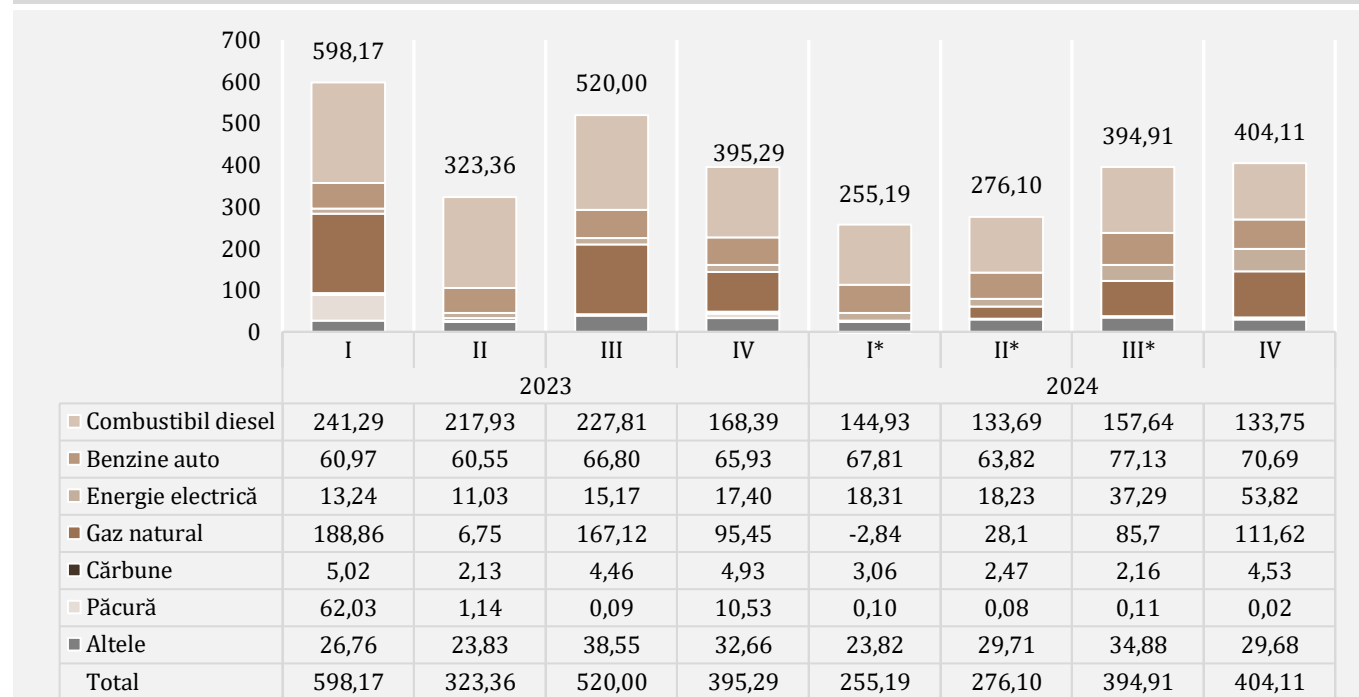
În structura importului, cea mai mare contribuție pozitivă, de 3,3 p.p., au avut-o livrările de *produse agroalimentare*, în creștere cu 22,4 la sută (+71,68 mil. USD), fiind urmate de *mașini, aparate și echipamente*, în creștere cu 11,1 la sută (+39,88 mil. USD), *metale comune și articole din acestea*, al căror import a sporit cu 37,3 la sută (+37,95 mil. USD) și cele de *produse ale industriei chimice*, care s-au majorat cu 5,6 la sută (+10,97 mil. USD). Aceste creșteri au fost atenuate de scăderea cu 4,8 la sută (-16,33 mil. USD) a importului de *vehicule și echipamente de transport* (tabelul 4, anexa 8).

În trimestrul IV 2024, valoarea importului de *produse energetice și electricitate* s-a majorat cu 2,2 la sută și a totalizat 404,11 mil. USD (diagrama 7), fiind determinată de următoarele evoluții față de trimestrul IV 2023:

- *combustibilul diesel* a scăzut cu 20,6 la sută f.a.p., până la 133,75 mil. USD și a constituit 33,1 la sută din totalul importului de produse energetice și electricitate;
- *gazul natural* s-a majorat cu 16,9 la sută și a totalizat 111,62 mil. USD (27,6 la sută din total);
- *benzinele auto* - s-au majorat cu 7,2 la sută, până la 70,69 mil. USD (17,5 la sută din total);
- *energia electrică* - a crescut de 2,1 ori, până la 53,82 mil. USD (13,3 la sută din total);
- *cărbunele* – s-a diminuat cu 8,1 la sută, până la 4,53 mil. USD (1,1 la sută din total);
- *păcura* a scăzut cu 99,8 la sută, până la 0,02 mil. USD.

Creșterea importului de produse energetice și electricitate, în trimestrul IV 2024 față de perioada similară a anului precedent, a fost determinată de creșterea energiei electrice și gazului natural importat.

Diagrama 7. Importul de produse energetice și electricitate (prețuri FOB), (mil. USD)

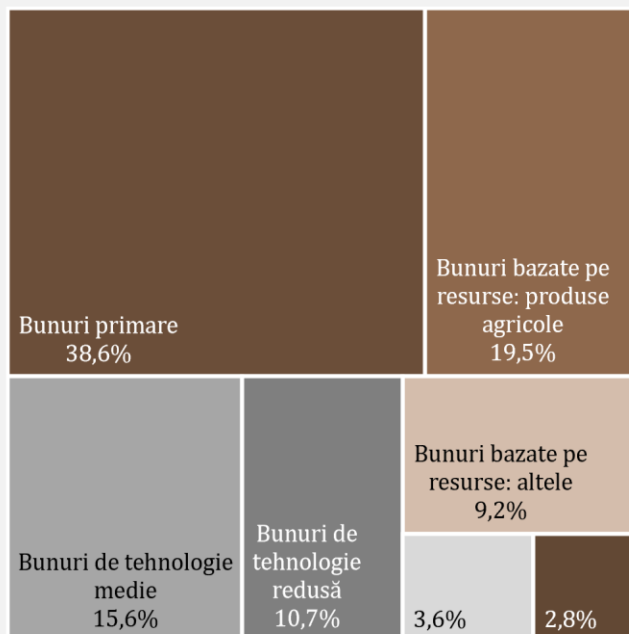

* date revizuite

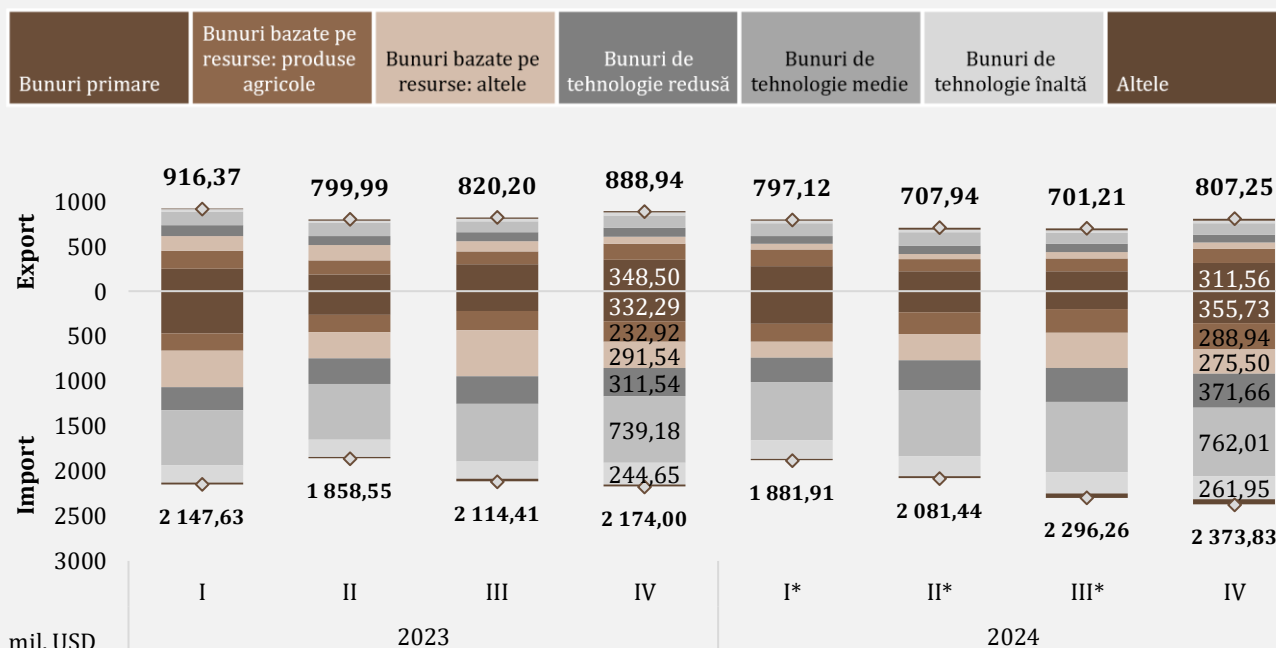
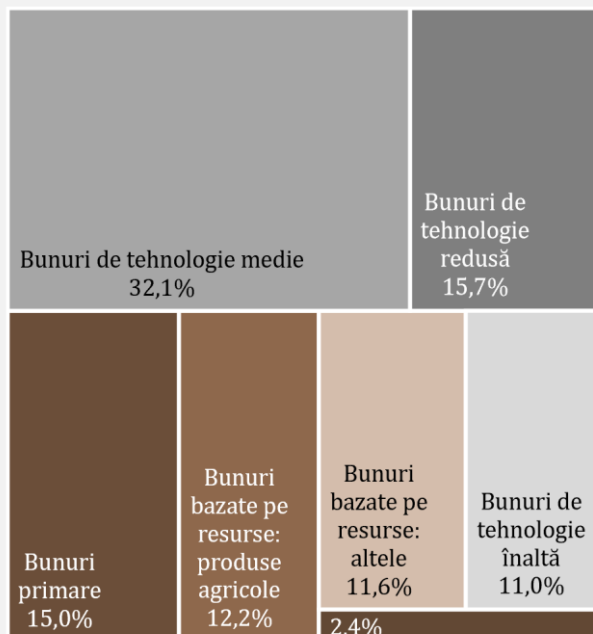
Comerțul exterior cu bunuri pe categorii tehnologice

Bunurile primare au deținut ponderea principală în totalul exportului de bunuri, iar cele de tehnologie medie – în totalul importului.

Export pe categorii tehnologice

Import pe categorii tehnologice

Distribuția **exportului** de bunuri în baza categoriilor tehnologice scoate în evidență următoarele:

- *Bunurile primare* au fost în continuare una din cele mai importante categorii de bunuri exportate. Astfel, în trimestrul IV 2024, acestea au totalizat 311,56 mil. USD (38,6 la sută din total) și s-au diminuat cu 10,6 la sută f.a.p., influențând în mare măsură scăderea exportului total de bunuri.
- Exportul de *bunuri bazate pe resurse* a deținut 28,7 la sută din total și a însumat

231,78 mil. USD, dintre care 157,44 mil. USD (67,9 la sută) au fost produse agricole. De menționat că alte categorii de bunuri bazate pe resurse s-au diminuat cu 7,1 la sută f.a.p. și au totalizat 74,34 mil. USD.

- Exportul de *bunuri de tehnologie medie* a însumat 126,25 mil. USD (15,6 la sută din total), micșorându-se 9,3 la sută f.a.p.;
- *Bunurile de tehnologie redusă* au totalizat 86,55 mil. USD (10,7 la sută din export) și au scăzut cu 9,2 la sută f.a.p.;
- *Bunurile de tehnologie înaltă*, în trimestrul IV 2024, au totalizat 28,71 mil. USD (3,6 la sută din exporturi), în scădere cu 3,1 la sută f.a.p.).

Importul de bunuri conform nivelurilor de tehnologie relevă următoarele:

- *Bunurile de tehnologie medie* au totalizat 762,01 mil. USD (32,1 la sută din total), cu 3,1 la sută mai mult f.a.p.;
- Importul de *bunuri bazate pe resurse*: a totalizat 564,44 mil. USD (23,8 la sută din total), în creștere cu 7,6 la sută f.a.p. De menționat că 51,2 la sută din bunurile bazate pe resurse au fost produse agricole;
- Importul de *bunuri de tehnologie redusă* a totalizat 371,66 mil. USD (15,7 la sută din total), în creștere cu 19,3 la sută f.a.p.;
- *Bunurile de tehnologie înaltă* au constituit 11,0 la sută din totalul importului sau 261,95 mil. USD, majorându-se de 2,7 ori f.a.p.;
- Importul de *bunuri primare* a însumat 355,73 mil. USD (15,0 la sută din total), în creștere cu 7,1 la sută f.a.p.

Prezentarea distribuției exportului și importului de bunuri pe categorii tehnologice derivă din necesitatea evaluării intensității tehnologice a comerțului exterior cu bunuri și implementarea măsurilor de eficientizare a acestuia. Astfel, în baza Nomenclatorului Lall 2000, bunurile sunt clasificate în următoarele categorii:

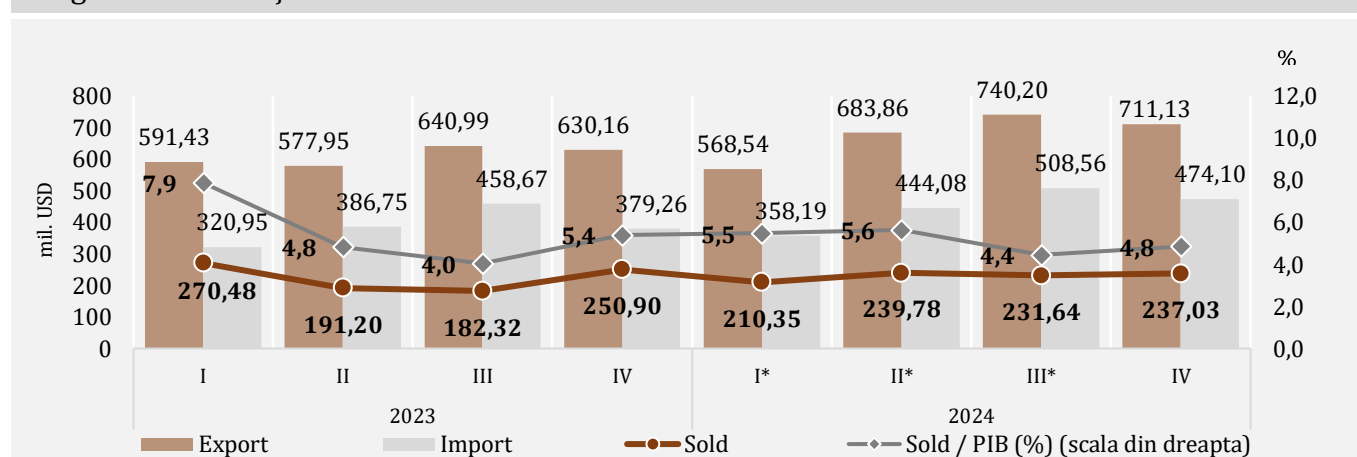
- **Bunuri primare** - bunuri care de regulă provin din resurse naturale și nu sunt supuse unor procese complexe de prelucrare și/sau transformare. Exemple de astfel de bunuri: animale vii, produse ale regnului vegetal, produse minerale, piei brute, piei finite;
- **Bunuri bazate pe resurse** - produse agricole, bunuri rezultate din prelucrarea și transformarea produselor agricole brute. Acestea includ produse alimentare procesate cum ar fi grăsimile și uleiurile de origine animală, produse ale industriei alimentare, băuturile alcoolice, lemnul și articolele din lemn;
- **Bunuri de tehnologie redusă** - bunuri care implică procese tehnologice relativ simple în producția lor. Această categorie include materiale textile și articole din acestea; încălțăminte și alte produse similare care nu necesită tehnologii avansate pentru a fi fabricate;
- **Bunuri de tehnologie medie** - bunuri care necesită un nivel moderat de tehnologie în procesul de producție. Acestea includ produse ale industriei chimice; materiale plastice și articole din acestea; metale comune și articole din acestea;
- **Bunuri de tehnologie înaltă** - bunuri care necesită tehnologii avansate și inovative în producția lor. Acestea includ mașini și aparate, echipamente electrice; vehicule, aparate de zbor (aeronave); instrumente și aparate optice; arme, muniție ș.a.

1.2. Balanța serviciilor

În trimestrul IV 2024, excedentul balanței *serviciilor* a totalizat 237,03 mil. USD și a scăzut cu 5,5 la sută f.a.p., ca urmare a creșterii importului (+94,84 mil. USD sau 25,0 la sută) superioară majorării exportului (+80,97 mil. USD sau 12,8 la sută), (diagrama 8). Evoluția negativă a balanței serviciilor a fost determinată de creșterea de 2,7 ori a deficitului înregistrat la serviciile de transport, până la -35,95 mil. USD (tabelul 5).

Diminuarea excedentului balanței serviciilor a fost determinată, în special, de evoluția serviciilor de transport.

Diagrama 8. Balanța serviciilor

* date revizuite

Tabelul 5. Contribuția principalelor categorii de servicii la modificarea totală (p.p.)

	Export		Import		Sold	
	Tr. IV		Tr. IV		Tr. IV	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	0,0	0,2	0,3	-0,1	-0,5	0,5
Transport	-3,8	1,5	-2,7	8,5	-5,2	-9,0
Călătorii	-5,9	6,4	5,2	8,4	-19,6	3,3
Construcții	0,4	0,4	1,2	1,8	-0,7	-1,7
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p)	0,0	0,1	-0,4	1,3	0,5	-1,8
Servicii de informatică	2,1	2,4	0,8	1,6	3,8	3,7
Servicii profesionale și de consultanță managerială	3,9	-1,6	0,4	1,2	8,2	-5,9
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	-0,4	0,3	-1,7	0,9	1,1	-0,7
Altele	0,6	3,1	2,7	1,4	-1,6	6,1
TOTAL	-3,1	12,8	5,8	25,0	-14,0	-5,5

* date revizuite

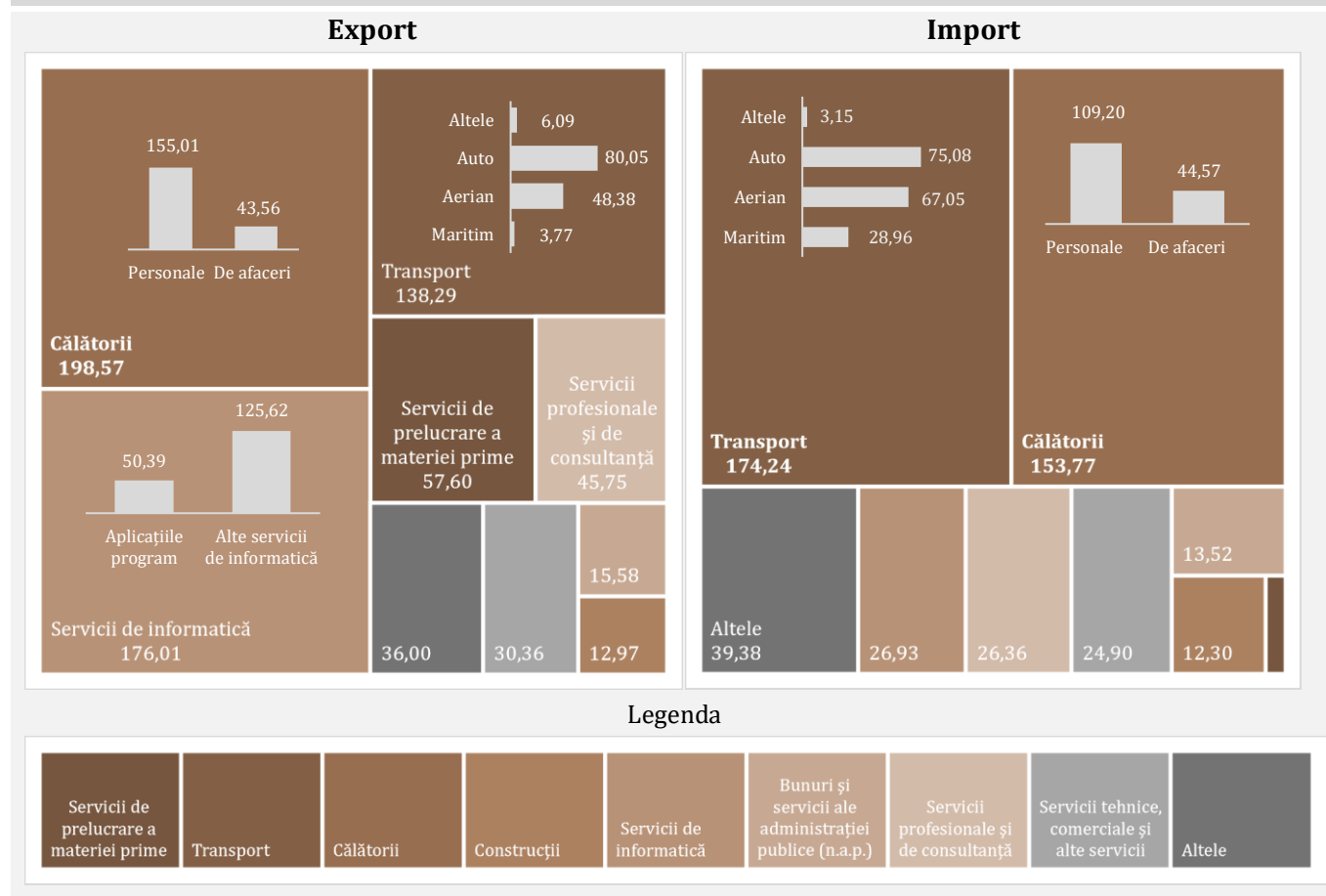
Exportul de servicii, în trimestrul IV 2024, a constituit 711,13 mil. USD și s-a majorat cu 12,8 la sută f.a.p., pe seama creșterilor înregistrate la principalele categorii de servicii exportate, în special a celor de *călătorii*, cu ponderea de 27,9 la sută din totalul exportului majorându-se cu 25,4 la sută f.a.p., până la 198,57 mil. USD (diagrama 9). Exportul serviciilor de *informatică* a sporit cu 9,6 la sută, până la 176,01 mil. USD, a serviciilor de *transport* – cu 7,4 la sută, până la 138,29 mil. USD, iar a *bunurilor și serviciilor administrației publice (n.a.p.)* – cu 13,3 la sută, până la 15,58 mil. USD.

Importul de servicii a totalizat 474,10 mil. USD și a sporit cu 25,0 la sută pe seama majorării cu 22,7 la sută a serviciilor de *transport* importate, până la 174,24 mil. USD, în special pe seama creșterii serviciilor de transport aerian cu 67,0 la sută, până la 67,05 mil. USD și a serviciilor de transport maritim, cu 10,8 la sută, până la 28,96 mil. USD. Importul serviciilor de *călătorii* s-a majorat cu 26,3

la sută f.a.p., până la 153,77 mil. USD, dintre care 71,0 la sută a constituit importul serviciilor de călătorii personale (109,20 mil. USD) și 29,0 la sută – călătoriile de afaceri (44,57 mil. USD).

În trimestrul IV 2024, principalele categorii de servicii exportate au fost călătoriile, transportul și serviciile de informatică, iar la import – transportul și călătoriile.

Diagrama 9. Exportul și importul de servicii, pe principalele tipuri, în trimestrul IV 2024, mil. USD

În trimestrul IV 2024, excedentul balanței serviciilor de informatică a totalizat 149,08 mil. USD și s-a majorat cu 6,6 la sută f.a.p., în special pe seama creșterii cu 33,7 la sută a exportului serviciilor de instalare și mentenanță, care au constituit 71,4 la sută din totalul exportului de servicii de informatică (tabelul 6).

Tabelul 6. Serviciile de informatică, pe principalele tipuri

	2023				2024				2024 IV / 2023 IV
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
	mil. USD								%
Balanța, dintre care:	110,91	123,33	121,67	139,84	126,62	135,28	144,29	149,08	106,6
Servicii legate de aplicațiile de program	61,49	62,67	58,17	59,80	55,34	45,82	51,33	42,33	82,5
Alte servicii de informatică**	49,42	60,66	63,50	80,04	71,28	89,46	92,96	106,75	114,8
Export dintre care:	132,34	143,19	144,29	160,60	151,88	161,11	167,71	176,01	109,6
Servicii legate de aplicațiile de program	67,53	68,37	64,53	66,64	61,02	52,86	57,44	50,39	87,7
Alte servicii de informatică**	64,81	74,82	79,76	93,96	90,86	108,25	110,27	125,62	113,9
Import, dintre care:	21,43	19,86	22,62	20,76	25,26	25,83	23,42	26,93	129,7
Servicii legate de aplicațiile de program	6,04	5,70	6,36	6,84	5,68	7,04	6,11	8,06	131,9
Alte servicii de informatică**	15,39	14,16	16,26	13,92	19,58	18,79	17,31	18,87	109,0

* date revizuite

** Servicii de instalare și mentenanță software / hardware nepersonalizate, prelucrarea datelor, web hosting etc.

1.3. Balanța veniturilor primare

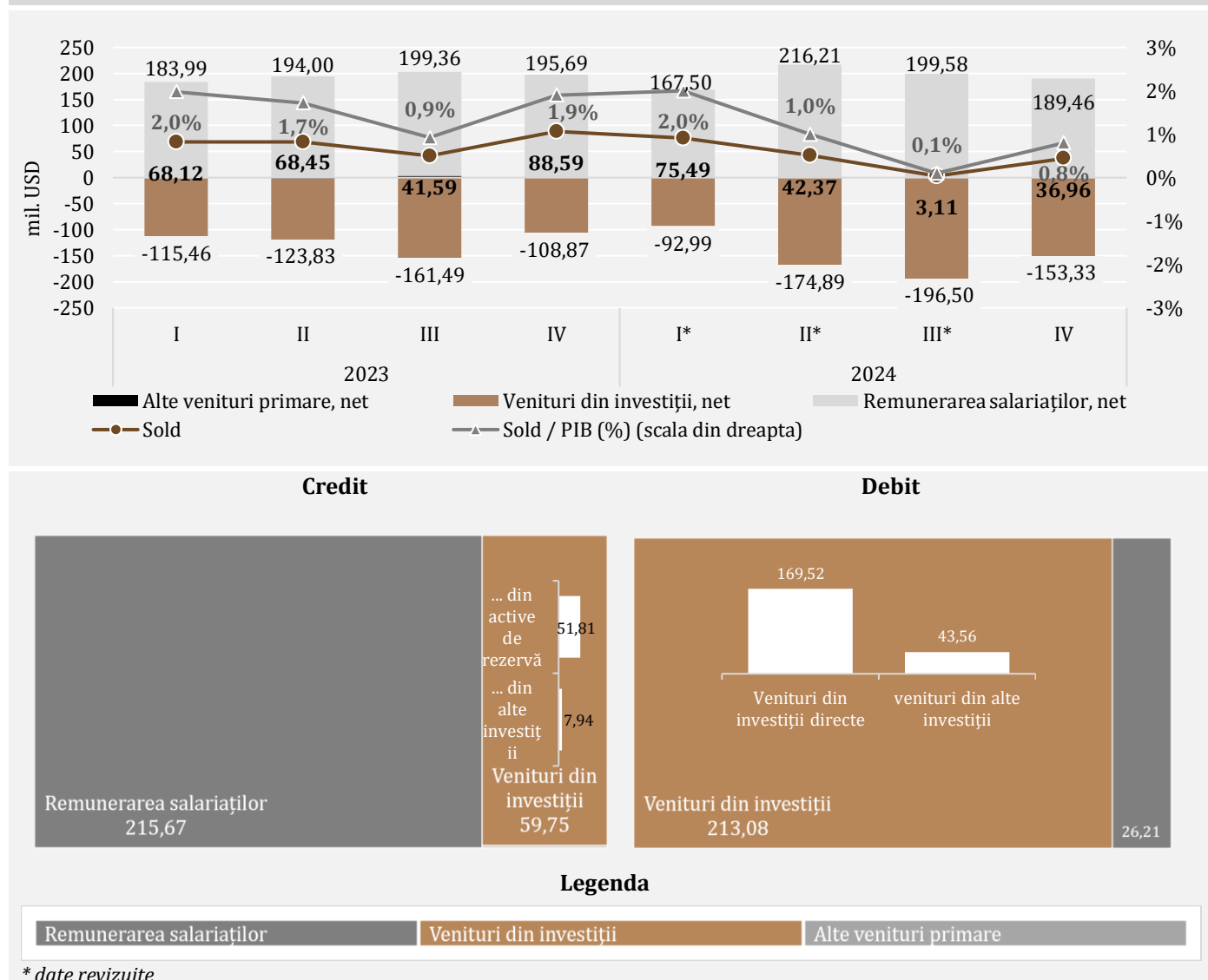
În trimestrul IV 2024, excedentul *veniturilor primare* s-a diminuat de 2,4 ori și a totalizat 36,96 mil. USD sau 0,8 la sută raportat la PIB (diagrama 10). Această dinamică a rezultat din creșterea ieșirilor de venituri primare cu 19,8 la sută, până la 238,92 mil. USD, în timp ce intrările au scăzut cu 4,2 la sută, până la 275,88 mil. USD.

Diminuarea intrărilor de venituri primare a fost generată de scăderea cu 5,4 la sută f.a.p. a remunerării salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți, care a deținut o pondere de 78,2 la sută, totalizând 215,67 mil. USD.

Evoluția ieșirilor de venituri primare a fost determinată de creșterea cu 33,4 la sută, până la 169,52 mil. USD, a veniturilor din investiții directe ce revin nerezidenților, pe seama majorării profiturilor reinvestite, cu 93,8 la sută, până la 90,00 mil. USD, în timp ce dividendele s-au diminuat cu 0,6 la sută, până la 75,35 mil. USD.

În trimestrul IV 2024, soldul excedentar al balanței veniturilor primare a scăzut de 2,4 ori.

Diagrama 10. Evoluția veniturilor primare

1.4. Balanța veniturilor secundare

În trimestrul IV 2024, excedentul înregistrat la *veniturile secundare* a scăzut cu 16,0 la sută f.a.p., până la 408,32 mil. USD, ca urmare a diminuării intrărilor de venituri secundare (-11,0 la sută), până la 537,82 mil. USD, în timp ce ieșirile s-au majorat (+9,3 la sută) și au constituit 129,50 mil. USD (diagrama 11).

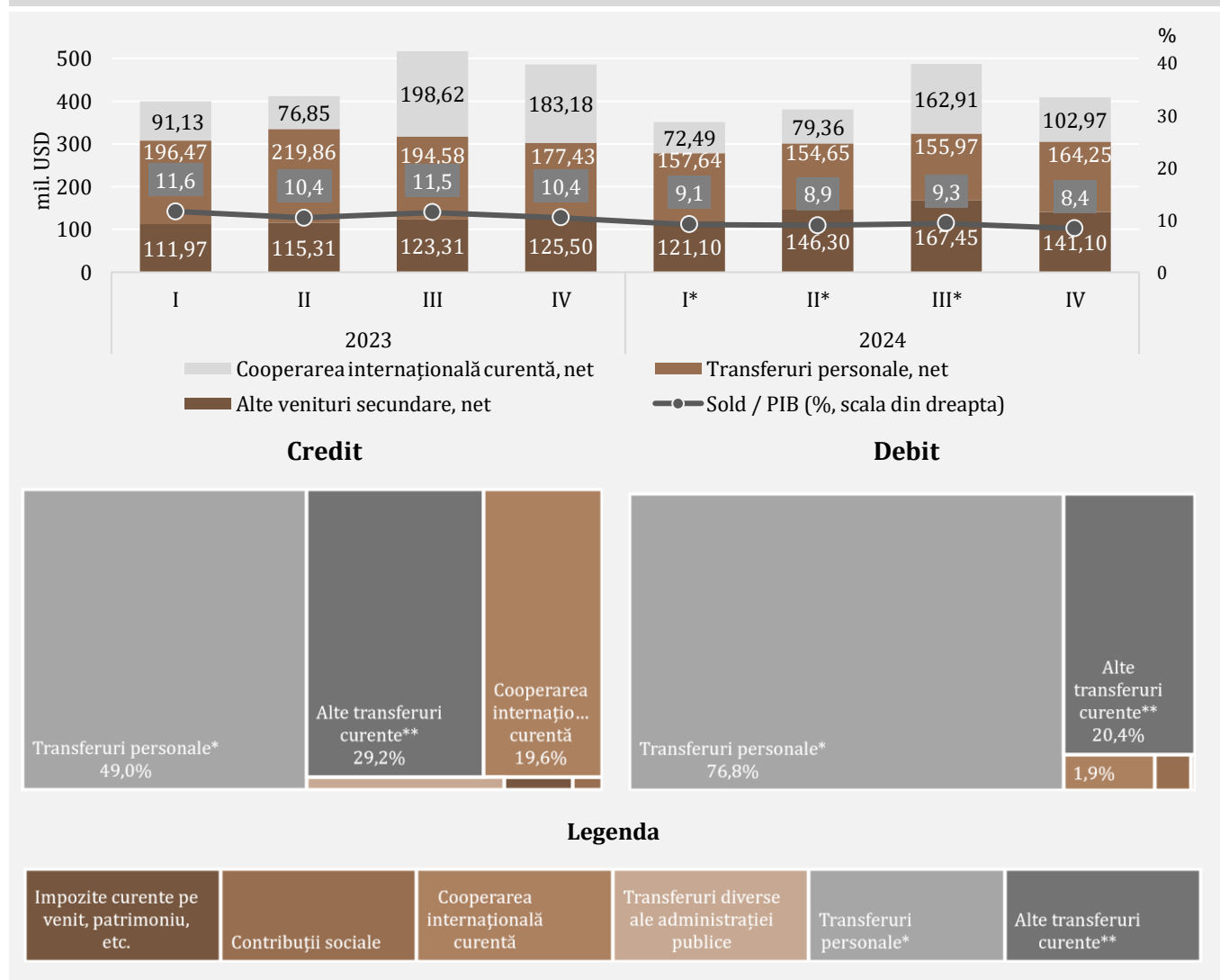
Transferurile primite de administrația publică s-au micșorat de 2,2 ori f.a.p. și au însumat 65,06 mil. USD, iar cele ale sectorului privat - cu 2,9 la sută, până la 472,76 mil. USD.

Transferurile personale primite din exterior de rezidenți au scăzut cu 1,9 la sută, până la 263,67 mil. USD, iar ieșirile au crescut cu 8,8 la sută, până la 99,42 mil. USD.

Intrările de asistență tehnică, ajutorul umanitar și granturile acordate în cadrul cooperării internaționale pentru toate sectoarele instituționale au scăzut cu 43,7 la sută f.a.p. și au însumat 105,48 mil. USD, iar ieșirile acestora s-au diminuat cu 37,9 și au totalizat 2,51 mil. USD.

În trimestrul IV 2024, diminuarea excedentului veniturilor secundare a rezultat din scăderea transferurilor personale nete.

Diagrama 11. Evoluția veniturilor secundare, componente de bază

* date revizuite

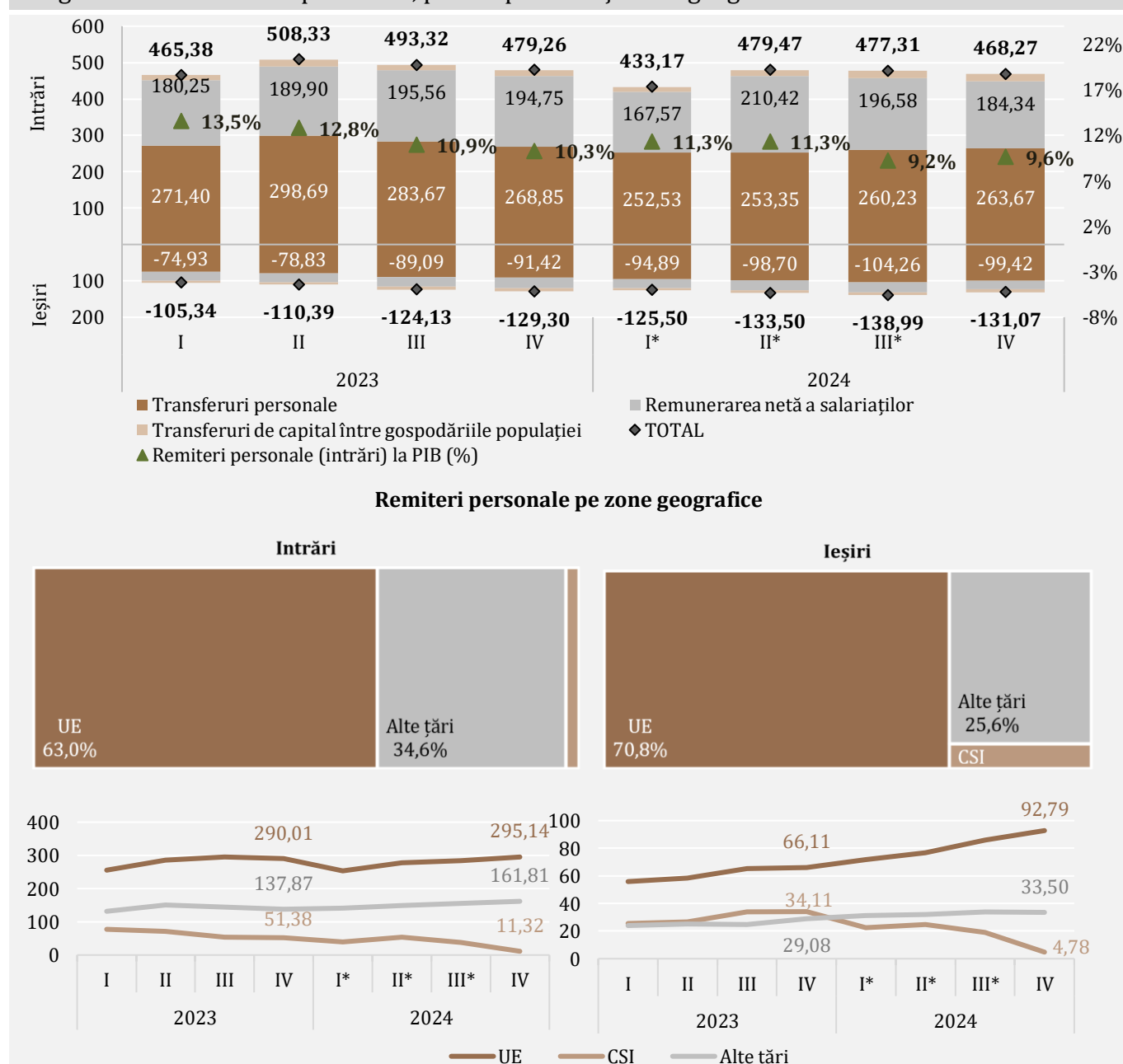
** Transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente

Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)

Remiterile personale³ primite de rezidenții Republicii Moldova (credit), în trimestrul IV 2024, s-au diminuat cu 2,3 la sută f.a.p. și au însumat 468,27 mil. USD, ceea ce reprezintă 9,6 la sută raportat la PIB. Această micșorare a fost cauzată de diminuarea intrărilor din remunerarea netă a salariaților (10,41 mil. USD) și a transferurilor personale primite (-5,18 mil. USD), (diagrama 12).

Diminuarea intrărilor de remiteri personale a fost cauzată de scăderea intrărilor din remunerarea netă a salariaților și a transferurilor personale, în timp ce ieșirile s-au majorat pe seama creșterii transferurilor personale. Atât intrările, cât și ieșirile de remiteri personale au fost preponderent din / către UE.

Diagrama 12. Remiterile personale, pe componente și zone geografice

* date revizuite

³ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

Remiterile provenite din *UE* s-au majorat cu 1,8 la sută f.a.p și au constituit 63,0 la sută din total, cele din *CSI* s-au diminuat de 4,5 ori, având o pondere de 2,4 la sută în total, iar intrările remiterilor din *alte țări* s-au majorat cu 17,4 la sută și au avut o pondere de 34,6 la sută din totalul intrărilor de remiteri personale.

Remiterile personale plătite nerezidenților (debit) au crescut cu 1,4 la sută, pe seama majorării transferurilor personale – cu 8,00 mil. USD, în timp ce transferurile de capital între gospodăriile populației au scăzut cu 0,75 mil. USD, iar remunerarea netă a salariaților – cu 5,48 mil. USD.

Remiterile către *UE* s-au majorat cu 40,4 la sută și au deținut 70,8 la sută din total, cele către *alte țări* – cu 15,2 la sută, constituind 25,6 la sută din total. Ieșirile destinate *CSI* s-au diminuat de 7,1 ori și au deținut 3,6 la sută din totalul ieșirilor de remiteri personale.

2. Contul de capital

Contul de capital

28,27 mil. USD

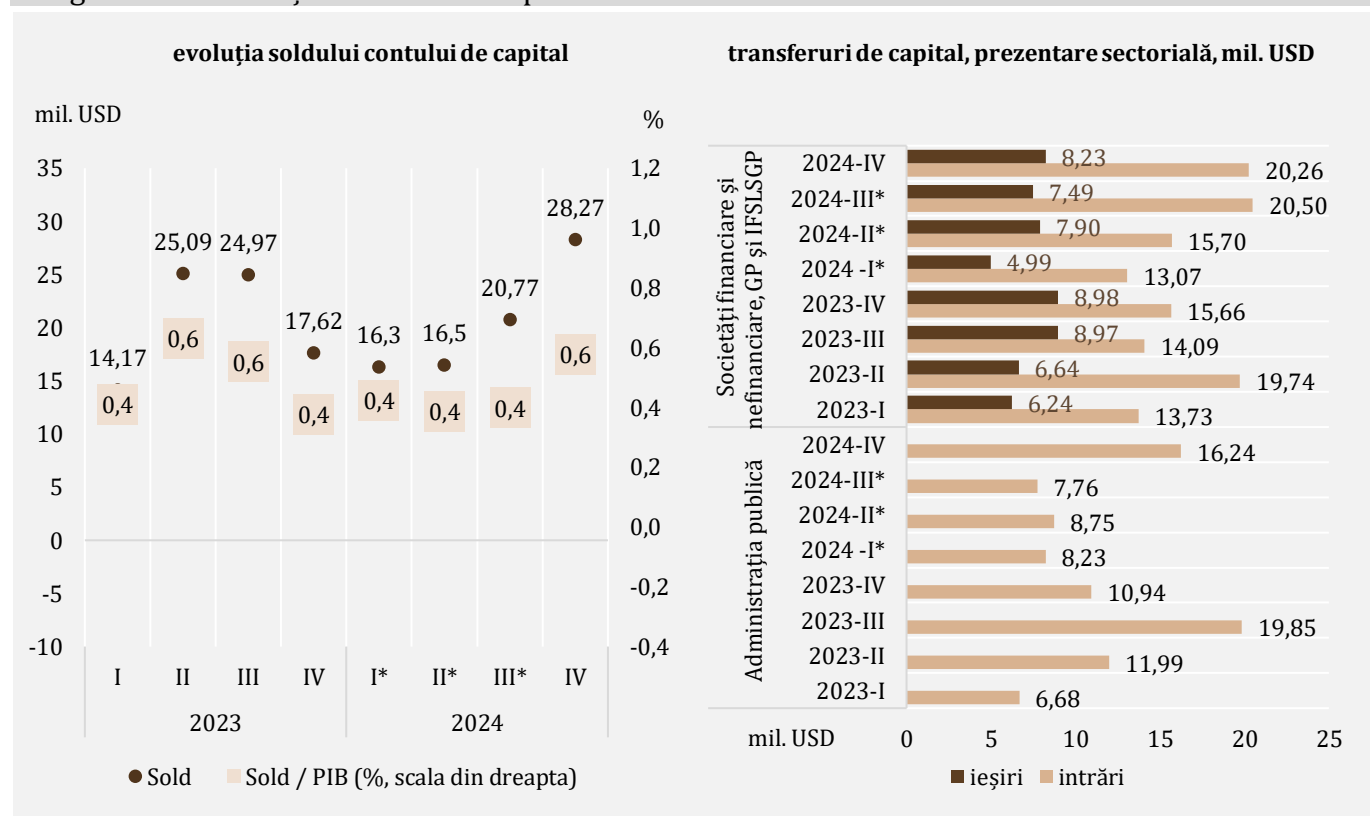
0,6 la sută raportat la PIB

În trimestrul IV 2024, **contul de capital** a sporit cu 60,4 la sută f.a.p., determinat de intrările nete de transferuri înregistrate în sectorul privat care au crescut de 1,8 ori, până la 12,03 mil. USD, pe seama majorării intrărilor (+29,4 la sută) în valoare de 20,26 mil. USD, concomitent cu scăderea ieșirilor (-8,4 la sută) în valoare de 8,23 mil.

USD. Intrările nete de capital ale administrației publice s-au majorat cu 48,4 la sută până la 16,24 mil. USD (diagrama 13).

În trimestrul IV 2024, majorarea excedentului contului de capital a fost determinată de creșterea intrărilor de capital atât la sectorul public, cât și la sectorul privat.

Diagrama 13. Evoluția contului de capital

* date revizuite

Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare externă** în trimestrul IV 2024 a constituit 856,00 mil. USD, ceea ce reprezintă 17,5 la sută în raport cu PIB.

3. Contul financiar

Contul financiar

-988,97 mil. USD

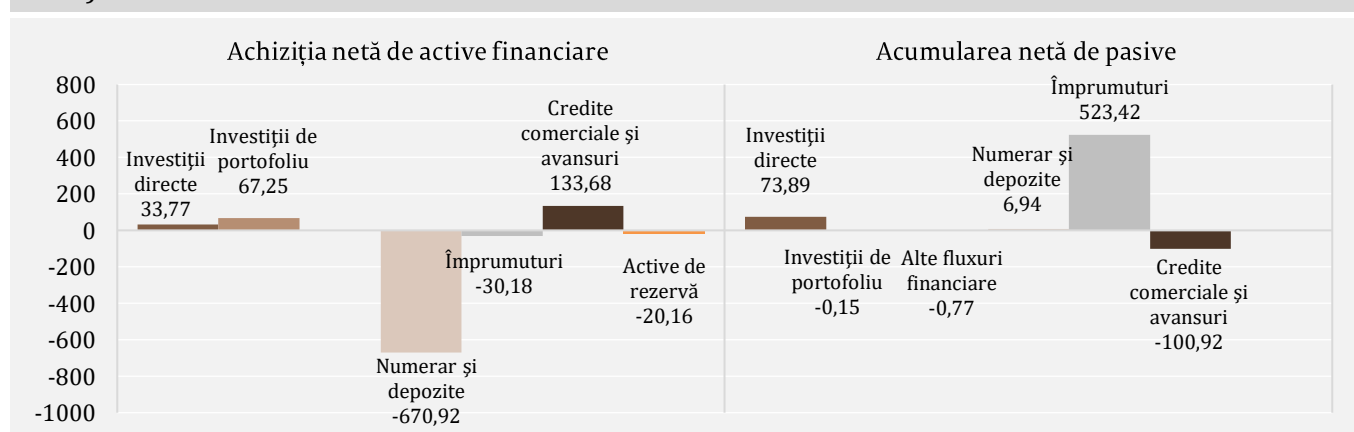
-20,2 la sută
raportat la PIB

În trimestrul IV 2024, intrările nete înregistrate la **contul financiar** al balanței de plăți au fost determinate de tranzacțiile de micșorare a activelor financiare externe ale rezidenților cu 486,56 mil. USD, concomitent cu tranzacțiile de majorare a pasivelor rezidenților față de nerezidenți, cu 502,41 mil. USD (diagrama 14). Principalele surse de finanțare a deficitului de cont curent, în trimestrul IV 2024, au fost intrările

nete de mijloace financiare sub formă de *numerar și depozite* și cele sub formă de *împrumuturi* (tabelul 7).

Intrările nete ale activelor financiare au fost determinate, în special, de tranzacțiile de scădere a activelor sub formă de numerar și depozite. Intrările nete ale pasivelor au rezultat din evoluția tranzacțiilor angajamentelor sub formă de împrumuturi și de investiții directe (profit reinvestit).

Diagrama 14. Contul financiar, active și pasive pe categorii funcționale, în trimestrul IV 2024 (mil. USD)

Tabelul 7. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete

	2023				2024			
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
	mil. USD							
Contul financiar	-405,38	-301,78	-481,95	-462,32	-511,44	-503,72	-819,88	-988,97
Investiții directe	-131,08	-61,46	-105,91	-43,14	-25,94	-39,66	-138,07	-40,12
Investiții de portofoliu	0,73	0,20	0,30	8,15	-0,26	-0,11	1,69	67,40
Alte investiții, dintre care:	-430,60	-488,79	-412,22	-878,91	-492,35	-373,93	-942,20	-996,09
Numerar și depozite	-169,55	-337,88	-427,49	-491,63	-385,99	-590,53	-858,91	-677,86
Împrumuturi	-197,01	-51,65	42,69	-306,93	1,63	69,32	-135,68	-553,60
Credite comerciale și avansuri	-64,89	-100,03	-28,19	-81,12	-108,76	146,51	51,62	234,60
Alte creanțe / angajamente	0,85	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77
Active de rezervă	155,57	248,27	35,88	451,58	7,10	-90,02	258,70	-20,16
	% din PIB							
Contul financiar	-11,8	-7,6	-10,7	-9,9	-13,3	-11,8	-15,7	-20,2
Investiții directe	-3,8	-1,5	-2,3	-0,9	-0,7	-0,9	-2,6	-0,8
Investiții de portofoliu				0,2				1,4
Alte investiții, dintre care:	-12,5	-12,3	-9,1	-18,9	-12,8	-8,8	-18,1	-20,4
Numerar și depozite	-4,9	-8,5	-9,5	-10,5	-10,0	-13,9	-16,5	-13,9
Împrumuturi	-5,7	-1,3	0,9	-6,6		1,6	-2,6	-11,3
Credite comerciale și avansuri	-1,9	-2,5	-0,6	-1,7	-2,8	3,4	1,0	4,8
Active de rezervă	4,5	6,3	0,8	9,7	0,2	-2,1	5,0	-0,4

Notă: (-) – intrări nete de capital, (+) – ieșiri nete de capital

* date revizuite

Activele financiare externe au reflectat intrări nete, ca rezultat al tranzacțiilor de scădere netă a activelor sub formă de *numerar și depozite* – de 670,92 mil. USD, *împrumuturi* – de 30,18 mil. USD și a *activelor de rezervă* – de 20,16 mil. USD. Concomitent, tranzacțiile ce au rezultat cu majorări nete s-au înregistrat la *credite comerciale și avansuri* – de 133,68 mil. USD, *investiții de portofoliu* - de 67,25 mil. USD (majorare semnificativă ca rezultat al procurării de către băncile licențiate din Republica Moldova a valorilor mobiliare emise de către nerezidenți – atât de stat, cât și de agenți economici privați) și *investiții directe* – de 33,77 mil. USD.

Pasivele financiare externe, în trimestrul IV 2024, au prezentat intrări nete, condiționate de tranzacțiile de creștere a angajamentelor sub formă de *împrumuturi* – 523,42 mil. USD, a celor sub formă de *investiții directe* – 73,89 mil. USD și *numerar și depozite* – 6,94 mil. USD. Concomitent, angajamentele sub formă de *credite comerciale și avansuri* s-au diminuat cu 100,92 mil. USD (tabelul 8).

Tabelul 8. Investiții directe, intrări și ieșiri de capital (mil. USD)

	2023		2024							
	IV*		I*		II*		III*		IV	
	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri
Investiții directe	113,99	70,85	127,83	101,89	138,76	99,10	208,28	70,21	143,13	103,01
Active	5,78	12,40	17,73	38,36	19,87	37,03	6,56	24,55	3,64	37,41
Pasive	108,21	58,45	110,10	63,53	118,89	62,07	201,72	45,66	139,49	65,60
<i>Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții, exceptând reinvestirea profiturilor</i>	4,80	6,23	9,46	22,14	11,61	3,80	24,85	7,85	4,84	15,90
<i>Reinvestirea profiturilor (+) / pierderi (-)</i>	46,43		68,02		82,35		152,41		90,00	
<i>Instrumente de natura datoriei</i>	56,98	52,22	32,62	41,39	24,93	58,27	24,46	37,81	44,65	49,70

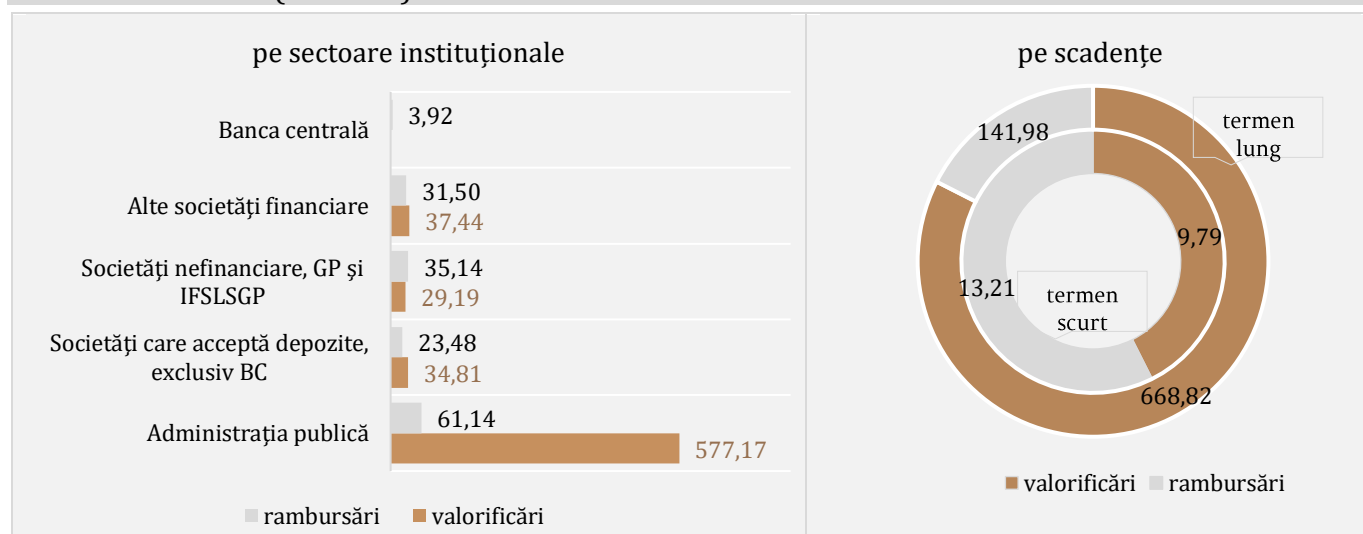
Notă: Achiziția activelor financiare se reflectă pe debit la ieșiri, iar retragerea activelor financiare - pe credit la intrări. Acumularea pasivelor se reflectă pe credit la intrări, iar stingerea pasivelor - pe debit la ieșiri.

* date revizuite

În trimestrul IV 2024, valorificările nete de *împrumuturi* externe au constituit 523,42 mil. USD, dintre care trageri – 678,61 mil. USD și rambursări – 155,19 mil. USD, fiind reprezentate, în special, de tragerile nete ale *administrației publice* în valoare de 516,03 mil. USD, ale *băncilor licențiate* – 11,33 mil. USD și cele ale altor *societăți financiare* – de 5,93 mil. USD. Concomitent, *societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ* au efectuat rambursări nete în valoare de 5,95 mil. USD și *banca centrală* – de 3,92 mil. USD (diagrama 15).

Intrările nete la împrumuturi au fost determinate, în special, de tragerile nete de împrumuturi ale administrației publice.

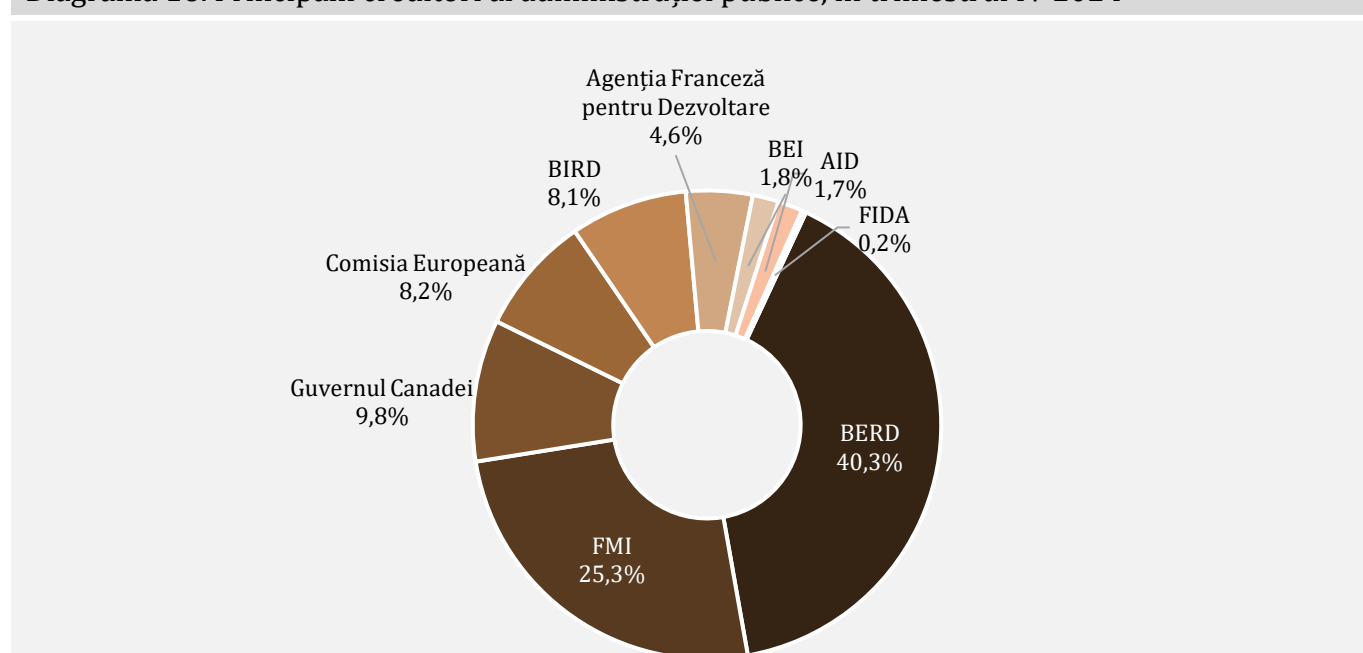
Diagrama 15. Împrumuturi externe (pasive, fără cele intragrup), valorificări și rambursări, în trimestrul IV 2024 (mil. USD)

Pe parcursul trimestrului IV 2024, *administrația publică* a atras finanțare externă în valoare de 577,17 mil. USD, principalii creditori fiind Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 232,51 mil. USD, Fondul Monetar Internațional – 146,03 mil. USD; Guvernul Canadei – 56,35 mil. USD, Comisia Europeană – 47,20 mil. USD, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 46,95 mil. USD, Agenția Franceză pentru Dezvoltare – 26,31 mil. USD; Asociația Internațională de Dezvoltare – 9,75 mil. USD, Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă – 1,50 mil. USD și alți creditori – 0,25 mil. USD (diagrama 16).

În trimestrul IV 2024, principalii creditori ai administrației publice au fost Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Fondul Monetar Internațional.

Diagrama 16. Principalii creditori ai administrației publice, în trimestrul IV 2024

II. Poziția investițională internațională la 31.12.2024 (date provizorii)

**Poziția investițională
internațională**
-5 588,30 mil. USD
-30,7 la sută raportat la PIB

Soldul net debitor al **poziției investiționale internaționale** a Republicii Moldova, la 31.12.2024, s-a diminuat cu 6,2 la sută, iar raportul dintre PII și PIB a scăzut cu 5,0 p.p. față de situația de la sfârșitul anului 2023 (tabelul 9).

Tabelul 9. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale, la sfârșitul perioadei

	2023				2024				IV 2024 /
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	IV 2023 /
	mil. USD								IV 2023 /
									%
PII netă	-6 504,51	-6 379,29	-6 244,83	-5 960,70	-5 853,12	-5 562,14	-5 676,39	-5 588,30	93,8
Active	6 758,78	7 008,34	6 879,05	7 769,48	7 691,59	7 705,89	8 309,08	8 226,92	105,9
Passive	13 263,29	13 387,63	13 123,88	13 730,18	13 544,71	13 268,04	13 985,47	13 815,22	100,6
Activele oficiale de rezervă	4 679,35	4 902,67	4 881,93	5 453,15	5 393,22	5 288,61	5 681,84	5 483,57	100,6
Investițiile directe, pasive	5 260,38	5 283,33	5 384,74	5 468,97	5 387,48	5 315,78	5 621,91	5 393,38	98,6
Împrumuturi (fără cele intragrup), pasive	5 087,79	5 168,64	4 941,70	5 462,13	5 366,94	5 261,45	5 639,90	5 890,77	107,8
	%								p.p.
PII / PIB	-43,8	-41,5	-39,5	-35,7	-34,5	-32,2	-31,6	-30,7	5,0
Activele externe / pasivele externe	51,0	52,3	52,4	56,6	56,8	58,1	59,4	59,5	2,9
Ponderea ISD în poziția pasivelor externe	39,7	39,5	41,0	39,8	39,8	40,1	40,2	39,0	-0,8
Ponderea împrumuturilor (fără împrumuturile intragrup) în poziția pasivelor externe	38,4	38,6	37,7	39,8	39,6	39,7	40,3	42,6	2,8

* date revizuite

Poziția activelor financiare externe a totalizat 8 226,92 mil. USD și s-a majorat cu 5,9 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2023, iar cea a pasivelor externe în valoare de 13 815,22 mil. USD, a crescut cu 0,6 la sută. Raportul dintre poziția activelor și a pasivelor externe a constituit 59,5 la sută (+2,9 p.p. față de 31.12.2023).

Tabelul 10. Poziția investițională internațională, (mil. USD)

	Poziția la 31.12.2023	Modificări care reflectă:					Poziția la 31.12.2024
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
PII (netă)	-5 960,70	372,40	-2 824,02	138,95	397,25	2 660,22	-5 588,30
Active	7 769,48	457,44	-1 992,76	5,84	-186,45	2 630,81	8 226,92
Investiții directe	409,29	88,96	89,55		-0,59		498,25
Investiții de portofoliu	23,56	67,85	67,81	0,06	-0,02		91,41
Alte investiții	1 883,48	270,20	-2 305,73		-54,88	2 630,81	2 153,68
Active de rezervă**	5 453,15	30,42	155,61	5,78	-130,96		5 483,57
Passive	13 730,18	85,03	831,26	-133,11	-583,70	-29,41	13 815,22
Investiții directe	5 468,97	-75,59	333,34	-133,11	-246,89	-28,93	5 393,38
Investiții de portofoliu	23,30	-0,91	-0,91				22,39
Alte investiții	8 237,91	161,53	498,82		-336,81	-0,48	8 399,45

Notă: Pentru evaluarea pozițiilor se utilizează cross-cursurile oficiale de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA, la sfârșit de perioadă

* date revizuite

** fluxuri evaluate la rata de schimb zilnică

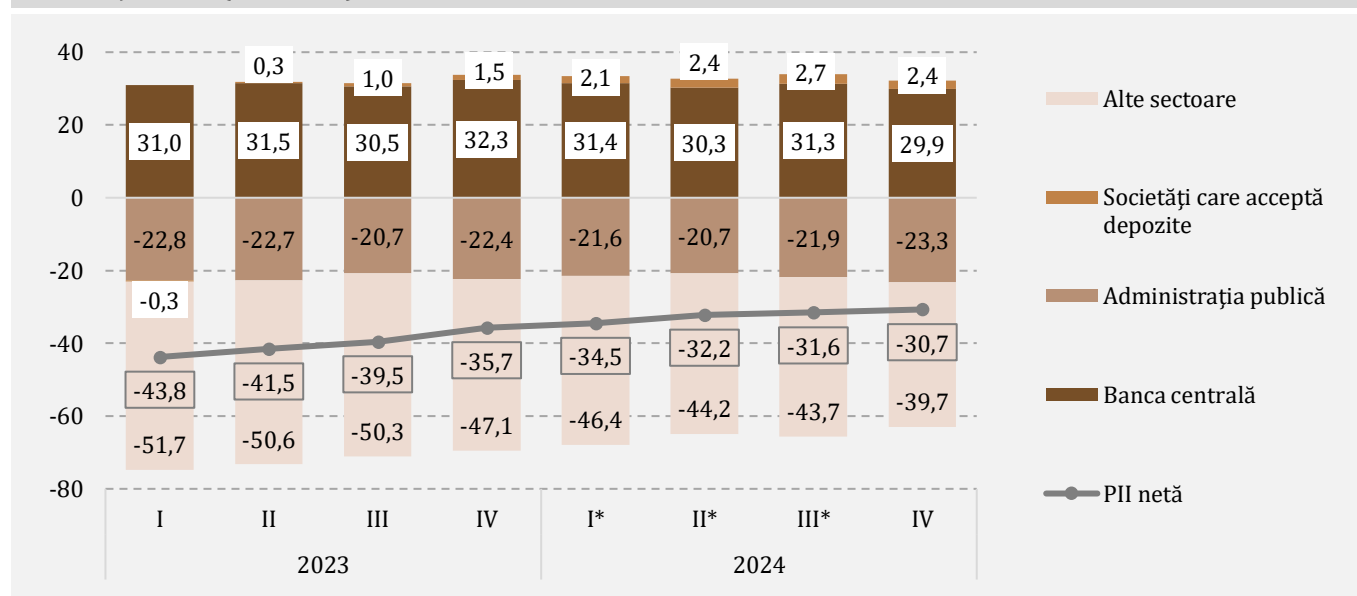
Poziția *activelor financiare* a crescut, de la începutul anului, ca rezultat al altor schimbări (2 630,81 mil. USD) și al modificării prețurilor instrumentelor financiare (5,84 mil. USD), în timp ce tranzacțiile nete din balanța de plăți (-1 992,76 mil. USD) și fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-186,45 mil. USD) au influențat poziția activelor, în sensul diminuării (tabelul 10).

Creșterea poziției *pasivelor financiare* a fost condiționată de fluxul din balanța de plăți (831,26 mil. USD), iar fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-583,70 mil. USD), modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-133,11 mil. USD) și alte schimbări (-29,41 mil. USD) au determinat scăderea poziției pasivelor financiare.

Banca Națională a Moldovei a înregistrat scăderea poziției creditoare nete relative la PIB, în timp ce alte sectoare (alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ) au înregistrat o îmbunătățire a poziției sale net debitoare față de nerezidenți (diagrama 17).

La 31.12.2024, raportul soldului net debitor al poziției investiționale internaționale la PIB s-a îmbunătățit față de 31.12.2023

Diagrama 17. Poziția investițională internațională netă, la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale (% la PIB)

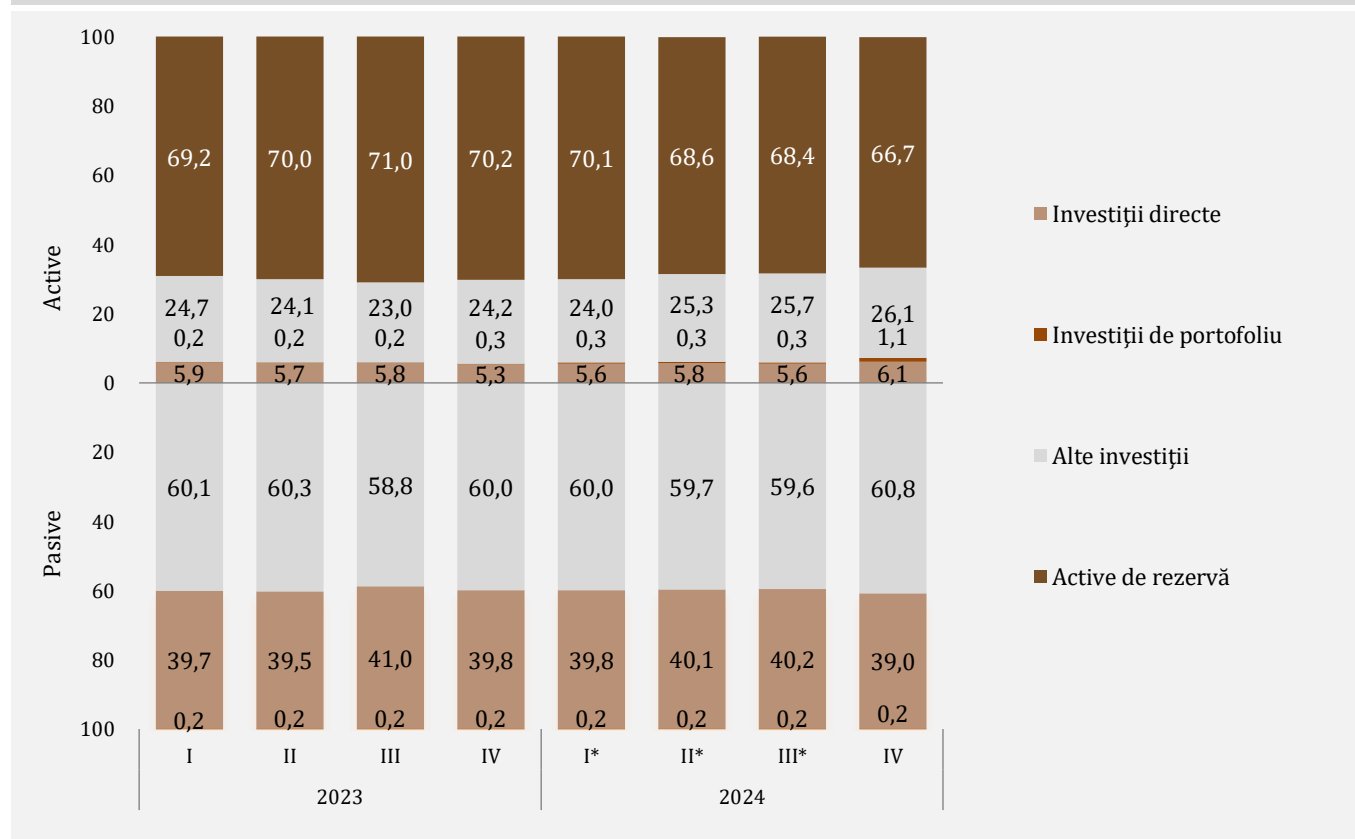

* date revizuite

Din punctul de vedere al structurii PII pe categorii funcționale, creșterea poziției activelor financiare externe la 31.12.2024 a fost influențată de creșterea poziției sub formă de *credite comerciale și avansuri* - cu 19,5 la sută (+139,11 mil. USD), a celor sub formă de *investiții directe* - cu 21,7 la sută (+88,96 mil. USD), sub formă de *numerar și depozite* - cu 7,4 la sută (+73,42 mil. USD), *investiții de portofoliu* - de 3,9 ori (+67,85 mil. USD), sub formă de *împrumuturi* cu 33,1 la sută (+57,67 mil. USD) precum și a *activelor de rezervă* - cu 0,6 la sută (+30,42 mil. USD). Creșterea menționată la investiții de portofoliu reflectă evoluția poziției valorilor mobiliare ale nerezidenților din portofoliul băncilor licențiate din Republica Moldova (diagrama 18).

Activele de rezervă au deținut ponderea predominantă în poziția totală a activelor financiare, în timp ce alte investiții și investițiile directe au deținut ponderi semnificative în totalul poziției pasivelor.

Diagrama 18. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%)

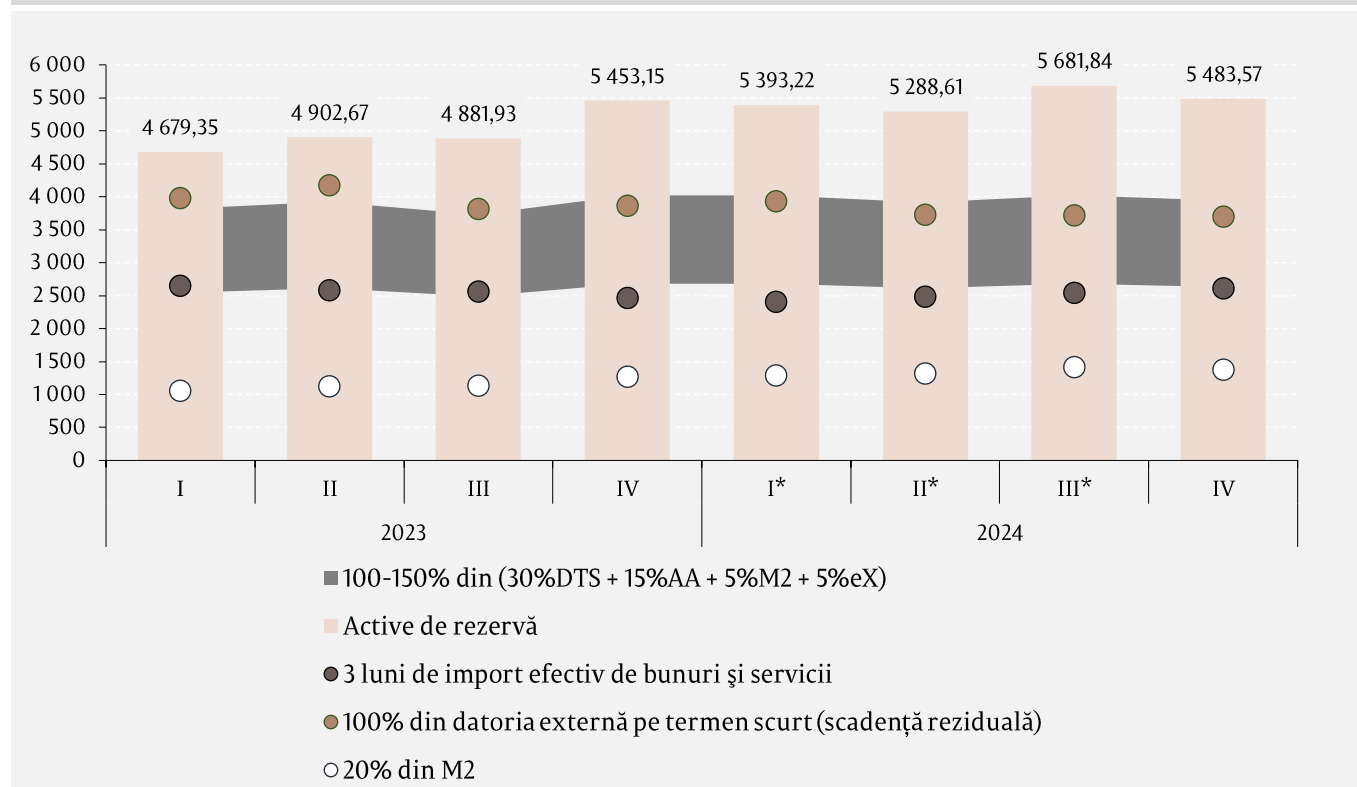
* date revizuite

Poziția *activelor oficiale de rezervă* a constituit 5 483,57 mil. USD la 31.12.2024, ceea ce corespunde tuturor criteriilor de suficiență:

- acoperirea a cel puțin 3 luni de import de bunuri și servicii (au acoperit 6,3 luni de import efectiv);
- acoperirea integrală prin rezerve a datoriei externe pe termen scurt (scadența reziduală), (au acoperit 148,8 la sută);
- acoperirea a 20,0 la sută din masa monetară M2 (au acoperit 80,3 la sută);
- acoperirea a 100-150 la sută din suma: 30 la sută din datoria externă pe termen scurt (scadența reziduală) + 15,0 la sută din alte angajamente externe + 5,0 la sută din M2 + 5,0 la sută din exporturi de bunuri și servicii (au acoperit 208,5 la sută), (diagrama 19).

La 31.12.2024, poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat comparativ cu 31.12.2023 și corespunde tuturor criteriilor de suficiență.

Diagrama 19. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă, la sfârșitul perioadei

Notă: Criteriile se bazează pe recomandările FMI din "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", aprilie 2015

<http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/121914.pdf>

* date revizuite pentru indicatorii suficienței

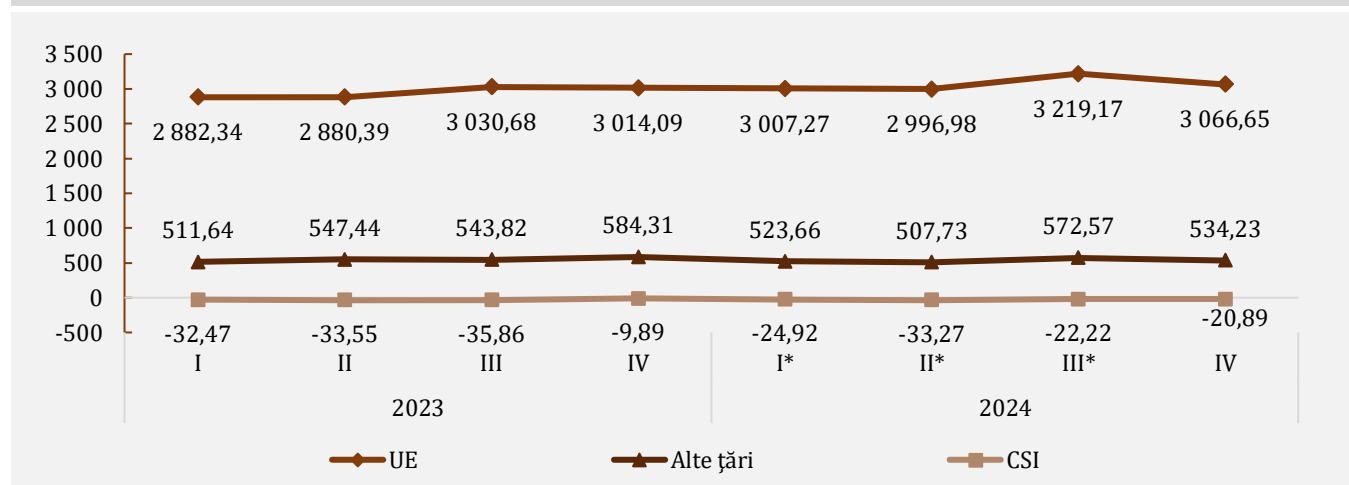
Evoluția poziției **pasivelor**, comparativ cu 31.12.2023, a fost determinată de creșterea cu 2,0 la sută a angajamentelor sub formă de *alte investiții*, acestea deținând ponderea de 60,8 la sută în pasivele externe ale țării. Alte investiții au fost constituite din: *împrumuturi* – 70,1 la sută, *credite comerciale și avansuri* - 22,6 la sută, *drepturi speciale de tragere* - 4,4 la sută, *numerar și depozite* - 2,3 la sută și *alte pasive* - 0,6 la sută.

Pasivele sub formă de *investiții directe* s-au diminuat cu 1,4 la sută și au deținut 39,0 la sută în angajamentele externe ale țării. Investițiile directe au constat în proporție de 66,4 la sută din *capital propriu*, care s-a diminuat cu 0,2 la sută față de 31.12.2023 și 33,6 la sută din *instrumente de natura datoriei* (-3,6 la sută).

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, cele din țările UE au crescut cu 1,7 la sută și au totalizat 3 066,65 mil. USD, iar cele din alte țări au scăzut cu 8,6 la sută, constituind 534,23 mil. USD. În același timp, investițiile directe sub formă de participații și acțiuni provenite din CSI, în trimestrul IV 2024, au înregistrat o valoare negativă de 20,89 mil. USD (diagrama 20).

Pozițiile investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni provenite din UE s-au majorat față de 31.12.2023, iar cele din CSI și alte țări au scăzut.

Diagrama 20. Poziția investițiilor directe**, capitalul propriu, pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

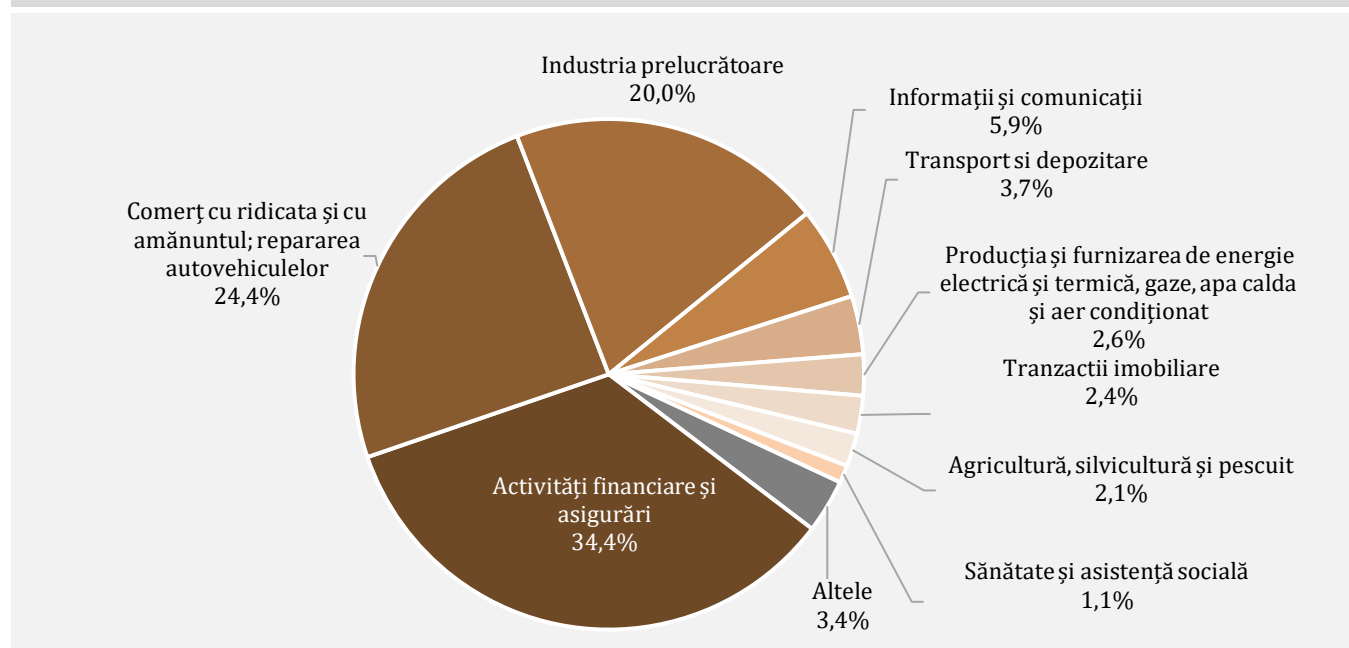

* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Activitățile financiare și asigurările, comerțul cu ridicata și cu amănuntul, precum și industria prelucrătoare au continuat să dețină ponderile cele mai mari în poziția pasivelor sub formă de investiții directe (capital propriu).

Diagrama 21. Investițiile directe, capitalul propriu acumulat la 31.12.2024, pe activități economice (conform CAEM-2)

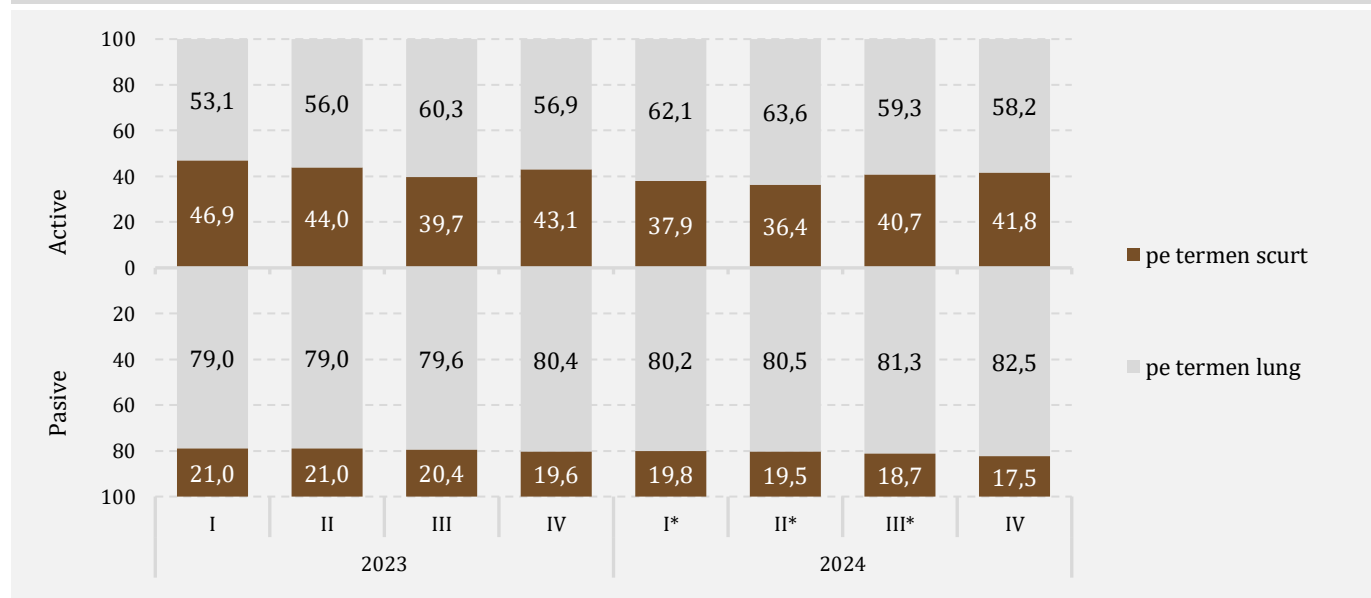

În structura pe scadențe a *activelor financiare*, raportul dintre activele pe termen lung și cele pe termen scurt reprezintă 1,4 (diagrama 22). Astfel, în totalul *creanțelor* predomină cele *pe termen lung*, cu o pondere de 58,2 la sută, alcătuite din active de rezervă (titluri de valoare, numerar și depozite, aur monetar) – 82,9 la sută, investiții directe – 10,0 la sută, alte investiții – 6,4 la sută și investiții de portofoliu – 0,7 la sută. Structura *pasivelor* externe arată prevalența angajamentelor pe

termen lung (82,5 la sută), în timp ce pasivele *pe termen scurt* dețin o pondere de 17,5 la sută. Raportul dintre *pasivele* pe termen lung și cele pe termen scurt este de 4,7.

Ponderea majoră atât în structura activelor financiare, cât și în structura pasivelor a revenit celor pe termen lung.

Diagrama 22. Structura activelor financiare și a pasivelor externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

III. Datoria externă brută la 31.12.2024 (date provizorii)

Datoria externă brută 10 213,33 mil. USD
56,1 la sută raportat la PIB

Datoria externă brută a Republicii Moldova a crescut cu 0,9 la sută pe parcursul anului 2024 (+94,49 mil. USD), contribuția majoră în acest sens fiind atribuită majorării datoriei publice (+489,74mil. USD), în timp ce datoria privată s-a diminuat (-395,25 mil. USD). Raportul dintre datoria externă și PIB a scăzut cu 4,4 p.p. comparativ cu situația din 31.12.2023 (tabelul 11).

Datoria externă pe *termen lung* a avut în continuare cea mai mare pondere în totalul datoriei externe (76,3 la sută), valoarea acesteia înregistrând o creștere de 4,8 la sută față de finele anului 2023. Datoria externă pe *termen scurt* (conform maturității originale) s-a diminuat cu 9,8 la sută la 31.12.2024 și a deținut o pondere de 23,7 la sută din totalul datoriei externe brute.

Tabelul 11. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei

	2023				2024				IV 2024 / VI 2023
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
	mil. USD								%
Datoria externă brută	9 878,01	9 969,52	9 562,40	10 118,84	10 015,85	9 773,71	10 193,88	10 213,33	100,9
Datoria publică	3 476,97	3 574,01	3 347,52	3 820,52	3 751,41	3 656,46	4 009,46	4 310,26	112,8
Datoria privată	6 401,04	6 395,51	6 214,88	6 298,32	6 264,44	6 117,25	6 184,42	5 903,07	93,7
Termen scurt**	2 781,91	2 809,51	2 681,20	2 684,61	2 681,12	2 587,99	2 616,54	2 420,42	90,2
Termen lung**	7 096,10	7 160,01	6 881,20	7 434,23	7 334,73	7 185,72	7 577,34	7 792,91	104,8
	% din PIB								p.p.
Datoria externă brută	66,5	64,8	60,5	60,5	59,0	56,6	56,7	56,1	-4,4
Datoria publică	23,4	23,2	21,2	22,9	22,1	21,2	22,3	23,7	0,8
Datoria privată	43,1	41,6	39,3	37,6	36,9	35,4	34,4	32,4	-5,2
Termen scurt**	18,7	18,3	17,0	16,1	15,8	15,0	14,6	13,3	-2,8
Termen lung**	47,8	46,5	43,5	44,4	43,2	41,6	42,1	42,8	-1,6

* date revizuite

** conform maturității originale

Principalii indicatori aferenți datoriei externe relevă avantajul finanțării externe, eficiența acesteia fiind reflectată prin valorile reduse ale ratelor medii trimestriale ale dobânzilor menținute istoric la valori practic constante (tabelul 12).

Tabelul 12. Indicatorii principali aferenți datoriei externe, la sfârșitul perioadei

	2023				2024				IV 2024 / VI 2023
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
	%								p.p.
Ponderea DE publice în DE brută	35,2	35,8	35,0	37,8	37,5	37,4	39,3	42,2	4,4
Ponderea DE pe termen lung în DE brută	71,8	71,8	72,0	73,5	73,2	73,5	74,3	76,3	2,8
Ponderea DE pe termen scurt în DE brută	28,2	28,2	28,0	26,5	26,8	26,5	25,7	23,7	-2,8
Ponderea creditorilor organizații internaționale și guverne străine în DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST	57,6	58,2	57,2	59,6	59,3	58,7	60,6	62,4	2,8
Rata medie trimestrială implicită a dobânzii la DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST	0,5	0,6	0,6	0,7	0,5	0,7	0,6	0,7	-
Rata reînnoirii finanțării (raportul dintre tragerile noi și rambursările împrumuturilor pe termen lung)	197,4	115,4	62,0	234,5	86,1	47,7	151,6	306,3	71,8
	ani								
Scadența medie implicită a DE pe termen lung sub formă de împrumuturi (în câți ani va fi achitată datoria, dacă se vor păstra rambursările curente și nu vor fi trageri noi)	9,7	6,4	3,1	6,7	8,6	5,4	5,6	7,1	0,4

* date revizuite

Creșterea ratei de reînnoire a finanțării față de situația la finele anului 2023 reflectă reluarea finanțării cu un ritm mai accelerat (+71,8 p.p. la finele anului 2024 față de finele anului 2023) și menținerea aceluiași nivel sau chiar descreșterea deservirii datoriei externe pe termen lung. În același timp, scadența medie implicită a datoriei externe pe termen lung s-a majorat cu 0,4 ani față de situația din 31.12.2023.

În cazul menținerii nivelului constant de rambursări similar celor efectuate pe parcursul trimestrului IV 2024, stocul datoriei pe termen lung sub formă de împrumuturi de la finele trimestrului precedent ar fi achitat timp de 7,1 ani.

Serviciul datoriei externe publice a Republicii Moldova este prezentat în tabelul 13.

Tabelul 13. Serviciul datoriei externe, plăți efective

	2023				2024			
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
	mil. USD							
Serviciul datoriei externe brute	139,41	222,92	485,93	204,33	175,26	277,79	273,56	228,09
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, dintre care:	39,77	97,75	366,65	87,21	76,74	134,33	155,27	101,37
<i>Serviciul datoriei de stat externe brute</i>	<i>37,35</i>	<i>89,38</i>	<i>363,49</i>	<i>78,13</i>	<i>70,91</i>	<i>121,51</i>	<i>152,33</i>	<i>87,80</i>
Serviciul datoriei externe sectorului privat sub formă de împrumuturi	99,64	125,17	119,28	117,12	98,52	143,46	118,29	126,72
	/ export de bunuri și servicii (%)							
Serviciul datoriei externe brute	9,2	16,2	33,3	13,4	12,8	20,0	19,0	15,0
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, dintre care:	2,6	7,1	25,1	5,7	5,6	9,7	10,8	6,7
<i>Serviciul datoriei de stat externe brute</i>	<i>2,5</i>	<i>6,5</i>	<i>24,9</i>	<i>5,1</i>	<i>5,2</i>	<i>8,7</i>	<i>10,6</i>	<i>5,8</i>
Serviciul datoriei externe sectorului privat sub formă de împrumuturi	6,6	9,1	8,2	7,7	7,2	10,3	8,2	8,3

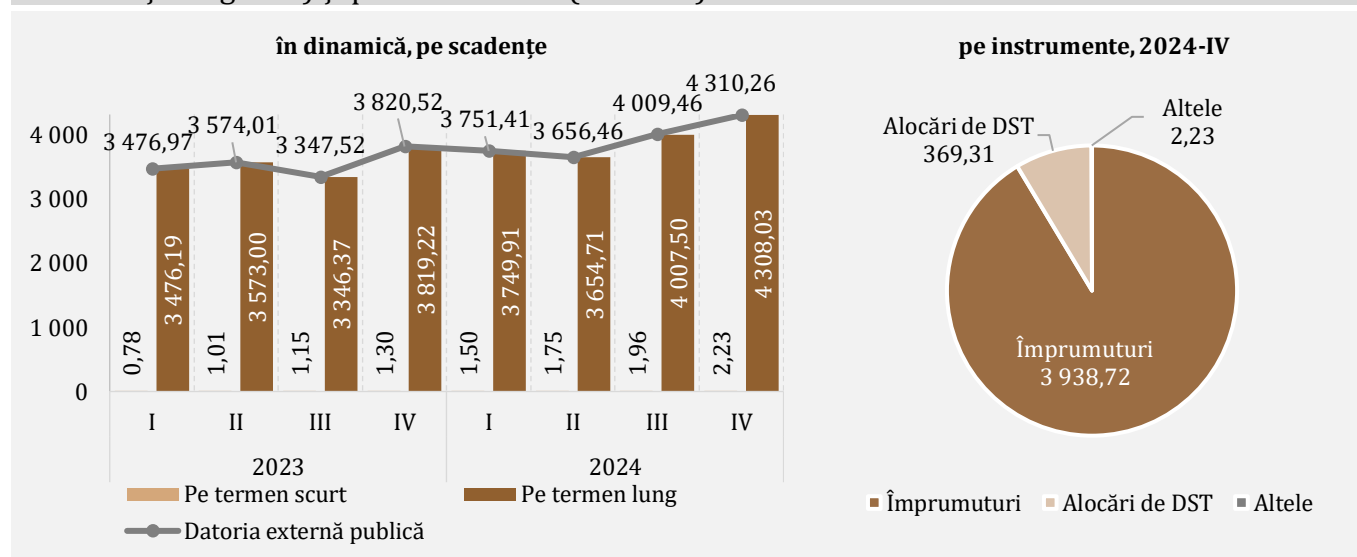
* date revizuite

1. Datoria externă publică

Datoria externă publică s-a majorat cu 489,74 mil. USD pe parcursul anului 2024, stabilindu-se la nivelul de 4 310,26 la 31.12.2024. Aceasta a constituit 42,2 la sută din totalul datoriei externe brute, +4,4 p.p. comparativ cu finele anului 2023. Din punctul de vedere al scadenței originale, datoria externă publică pe termen scurt a însumat 2,23 mil. USD, reflectând investițiile de portofoliu și alte angajamente aferente datoriei (diagrama 23).

Conform situației datoriei externe publice la 31.12.2024, principalul instrument de finanțare utilizat de către autoritățile Republicii Moldova au fost împrumuturile, cu o pondere de 91,4 la sută din total.

Diagrama 23. Evoluția datoriei externe publice, la sfârșitul perioadei, pe scadențe (conform maturității originale) și pe instrumente (mil. USD)

* date revizuite

Datoria externă publică pe termen scurt conform scadenței reziduale, la finele anului 2024, a totalizat 459,51 mil. USD, dintre care numai 2,23 mil. USD a fost datoria contractată pe termen scurt, iar 457,28 - partea datoriei contractate pe termen lung, care urmează a fi rambursată în următoarele 12 luni. Ponderea cea mai mare în datoria pe termen scurt potrivit scadenței reziduale a deținut-o administrația publică - 97,4 la sută la finele trimestrului IV 2024, cu 0,3 p.p. mai mult comparativ cu situația din 31.12.2023 (tabelul 14).

Tabelul 14. Datoria externă publică pe termen scurt (scadența reziduală), pe sectoare, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

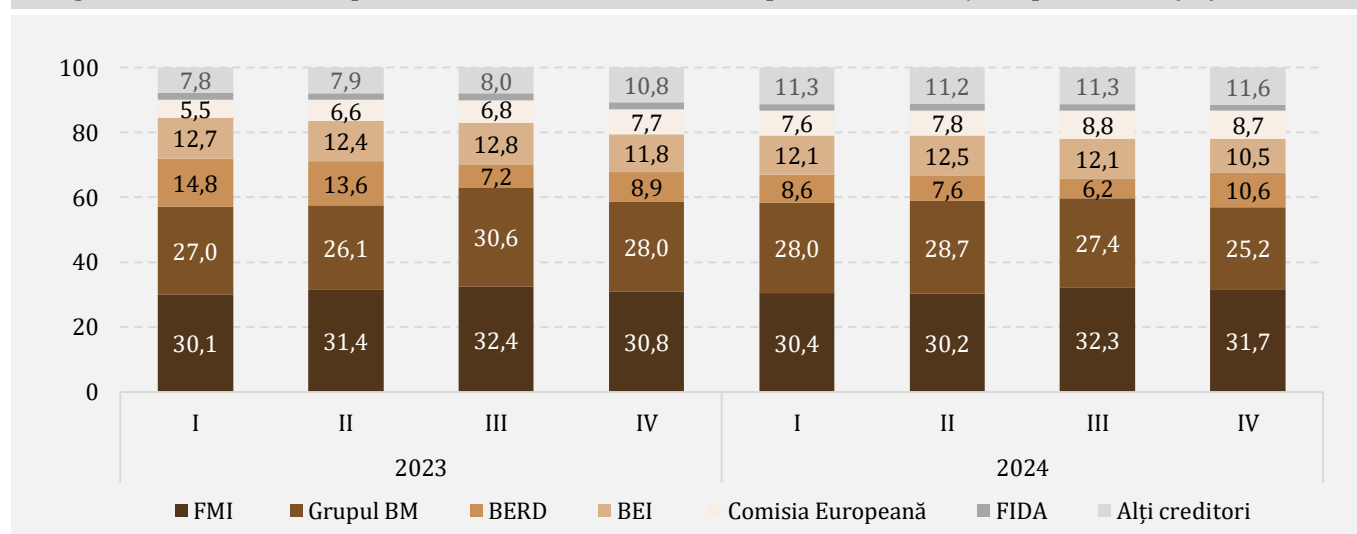
	2023				2024			
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
Administrația publică	283,34	506,55	266,96	346,87	349,33	299,97	259,47	447,58
Datoria pe termen scurt conform maturității originale	0,78	1,01	1,15	1,30	1,50	1,75	1,96	2,23
<i>Investiții de portofoliu</i>	0,63	0,63	0,55	0,47	0,44	0,47	0,45	0,49
<i>Alte angajamente de natura datoriei</i>	0,15	0,38	0,60	0,83	1,06	1,28	1,51	1,74
Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin	282,56	505,54	265,81	345,57	347,83	298,22	257,51	445,35
<i>Împrumuturi</i>	282,56	505,54	265,81	345,57	347,83	298,22	257,51	445,35
<i>din care datoria corporațiilor publice</i>					11,24	8,49	7,93	7,40
Banca centrală	8,95	8,87	10,13	10,36	11,25	11,18	12,38	11,93
Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin	8,95	8,87	10,13	10,36	11,25	11,18	12,38	11,93
<i>Împrumuturi</i>	8,95	8,87	10,13	10,36	11,25	11,18	12,38	11,93
TOTAL	292,29	515,42	277,09	357,23	360,58	311,15	271,85	459,51

* date revizuite

La finele trimestrului IV 2024, principalul creditor al statului a fost Fondul Monetar Internațional cu o pondere de 31,7 la sută în totalul datoriei publice (1 364,67 mil. USD), urmat de Grupul Băncii Mondiale cu 25,2 la sută sau 1 085,68 mil. USD (în care datoria față de Asociația Internațională pentru Dezvoltare a constituit 793,46 mil. USD și datoria față de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 292,22 mil. USD), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare cu 10,6 la sută (455,69 mil. USD) și Banca Europeană pentru Investiții cu 10,5 la sută (453,45 mil. USD), (diagrama 24, tabelul 15).

Fondul Monetar Internațional și Grupul Băncii Mondiale au fost principalii creditori externi ai sectorului public.

Diagrama 24. Structura pe creditori a datoriei externe publice, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

La situația de la sfârșitul trimestrului IV 2024, 71,1 la sută din datoria externă brută a fost sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente (tabelul 15), însumând 7 265,97 mil. USD (+5,4 la sută față de situația din 31.12.2023). Partea predominantă din acestea a revenit datoriei de stat directe, principalii creditori fiind organisme internaționale (3 771,44 mil USD, în creștere cu 12,4 la sută față de 31.12.2023), dar și guvernele altor țări (417,11 mil. USD, cu 22,9 la sută mai mult), cea mai mare pondere revenindu-i Guvernului Franței, urmat de Guvernul Japoniei și de cel al Canadei.

Tabelul 15. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2023				2024				IV 2024 / IV 2023
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
Banca centrală	64,69	60,19	59,17	56,58	54,82	50,59	50,68	44,95	79,4
FMI	64,69	60,19	59,17	56,58	54,82	50,59	50,68	44,95	79,4
Datoria de stat directă	3 353,34	3 453,97	3 223,58	3 695,85	3 609,69	3 525,79	3 875,70	4 189,04	113,3
<i>Organisme internaționale</i>	<i>3 148,60</i>	<i>3 252,74</i>	<i>3 029,86</i>	<i>3 356,08</i>	<i>3 281,71</i>	<i>3 205,41</i>	<i>3 511,64</i>	<i>3 771,44</i>	<i>112,4</i>
FMI	982,00	1 063,36	1 026,53	1 121,52	1 084,70	1 054,33	1 243,81	1 319,72	117,7
AID	790,47	786,51	773,87	808,07	796,59	796,75	830,72	793,46	98,2
BERD	491,90	464,60	218,88	315,23	302,18	260,57	228,96	438,87	139,2
BEI	402,65	405,78	387,74	406,56	411,11	416,15	442,79	415,59	102,2
Comisia Europeană	190,41	234,90	226,59	294,71	285,78	283,64	351,62	376,20	127,7
BIRD	148,16	147,32	249,01	261,06	254,23	251,81	266,51	292,22	111,9
FIDA	74,06	73,00	74,24	75,43	76,32	74,68	77,07	74,46	98,7
BDCE	68,95	77,27	73,00	73,50	70,80	67,48	70,16	60,92	82,9
<i>Relații bilaterale</i>	<i>204,11</i>	<i>200,60</i>	<i>193,17</i>	<i>339,30</i>	<i>327,54</i>	<i>319,91</i>	<i>363,61</i>	<i>417,11</i>	<i>122,9</i>
Franța	81,60	81,94	79,04	127,89	124,02	123,09	150,69	167,20	130,7
Japonia	52,26	49,19	47,51	145,30	137,49	128,86	144,38	130,32	89,7
Canada								56,33	-
Polonia	22,22	22,32	21,52	22,70	24,16	27,19	28,34	26,54	116,9
Rusia	14,60	14,60	14,60	14,60	14,60	14,60	14,60	14,60	100,0
Austria	16,16	15,38	14,65	14,59	13,96	13,02	13,38	11,71	80,3
SUA	12,07	12,07	10,93	9,16	8,41	8,41	7,28	5,91	64,5
Germania	5,20	5,10	4,92	5,06	4,90	4,74	4,94	4,50	88,9
Datoria a UAT	31,67	32,65	52,20	54,56	49,54	48,02	49,58	44,93	82,3
<i>Organisme internaționale</i>	<i>31,67</i>	<i>32,65</i>	<i>52,20</i>	<i>54,56</i>	<i>49,54</i>	<i>48,02</i>	<i>49,58</i>	<i>44,93</i>	<i>82,3</i>
BEI	22,67	22,61	42,08	43,34	41,59	40,25	41,51	37,86	87,4
BERD	8,64	9,71	9,83	10,95	7,73	7,59	7,92	6,78	61,9
NEFCO	0,36	0,33	0,29	0,27	0,22	0,18	0,15	0,29	107,4
Datoria corporațiilor publice	27,12	26,82	11,96	12,70	36,30	30,78	31,99	29,60	233,1
<i>Organisme internaționale</i>	<i>27,12</i>	<i>26,82</i>	<i>11,96</i>	<i>12,70</i>	<i>12,72</i>	<i>10,73</i>	<i>11,09</i>	<i>10,04</i>	<i>79,1</i>
BERD	12,60	12,53	11,96	12,70	12,72	10,73	11,09	10,04	79,1
BEI	14,52	14,29							-
<i>Alți creditori</i>					<i>23,58</i>	<i>20,05</i>	<i>20,90</i>	<i>19,56</i>	<i>-</i>
Datoria privată negarantată de stat	3 080,11	3 048,04	2 997,46	3 076,32	3 044,50	2 998,54	3 039,91	2 957,45	96,1
<i>Organisme internaționale</i>	<i>298,85</i>	<i>279,65</i>	<i>281,70</i>	<i>292,08</i>	<i>302,58</i>	<i>273,77</i>	<i>282,07</i>	<i>247,89</i>	<i>84,9</i>
<i>Alți creditori</i>	<i>2 781,26</i>	<i>2 768,39</i>	<i>2 715,76</i>	<i>2 784,24</i>	<i>2 741,92</i>	<i>2 724,77</i>	<i>2 757,84</i>	<i>2 709,56</i>	<i>97,3</i>
TOTAL	6 556,93	6 621,67	6 344,37	6 896,01	6 794,85	6 653,72	7 047,86	7 265,97	105,4

* date revizuite

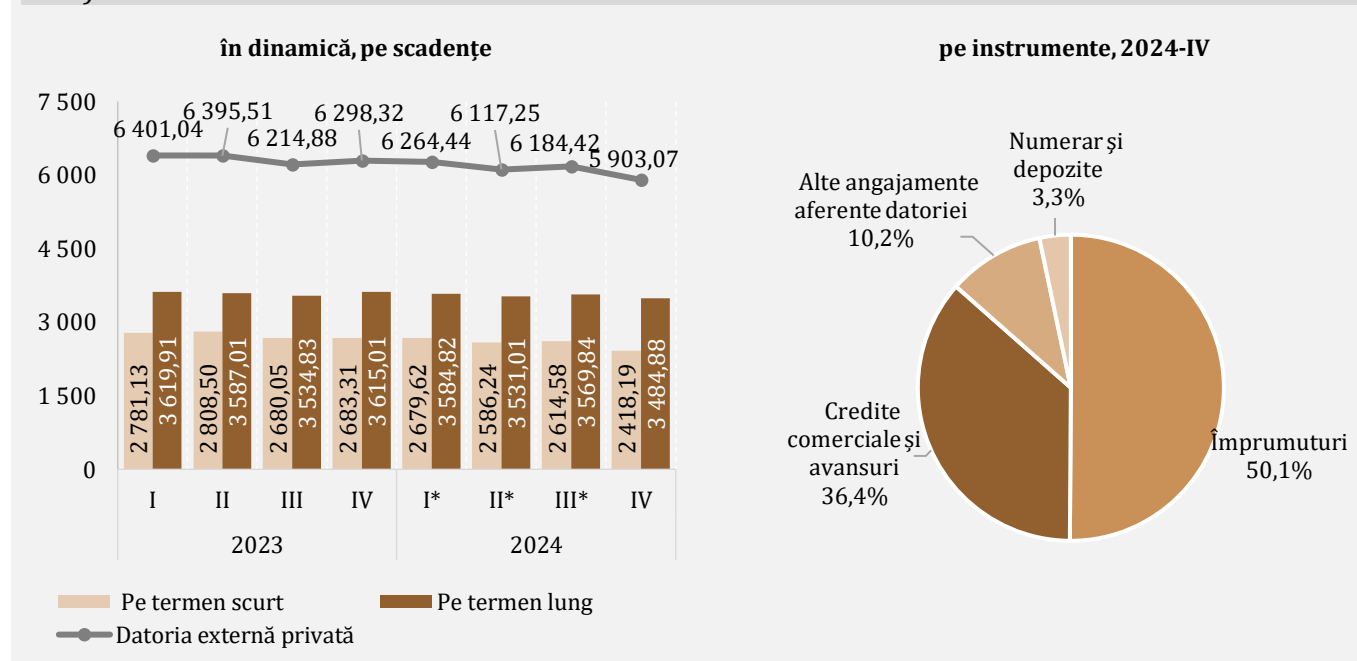
2. Datoria externă privată

Datoria externă privată la finele trimestrului IV 2024 a constituit 57,8 la sută din totalul datoriei externe brute și a atins un nivel de 5 903,07 mil. USD, micșorându-se cu 6,3 la sută față de 31.12.2023, atât ca urmare a diminuării datoriei pe termen lung, cât și a celei pe termen scurt. În distribuție după termenul pentru care a fost contractată datoria externă privată, cea mai mare pondere (59,0 la sută) a revenit *datoriei pe termen lung*, care a scăzut cu 3,6 la sută față de finele anului 2023, iar *datoria pe termen scurt* (conform maturității originale) s-a micșorat cu 9,9 la sută și a constituit 41,0 la sută din totalul datoriei private (diagrama 25).

În același timp, în structura datoriei private pe instrumente, *împrumuturile* au deținut ponderea majoră de 50,1 la sută, totalizând 2 957,45 mil. USD (-3,9 la sută comparativ cu 31.12.2023), *creditele comerciale și avansurile* au deținut 36,4 la sută și au totalizat 2 150,19 mil. USD (-10,6 la sută), fiind urmate de *alte angajamente aferente datoriei* – 10,2 la sută și *numerar și depozite* – 3,3 la sută.

La 31.12.2024, datoria externă privată s-a diminuat comparativ cu finele anului 2023, fiind contractată, preponderent, pe termen lung, principalele instrumente fiind împrumuturile și creditele comerciale și avansurile.

Diagrama 25. Datoria externă privată, la sfârșitul perioadei (conform maturității originale), (mil. USD)

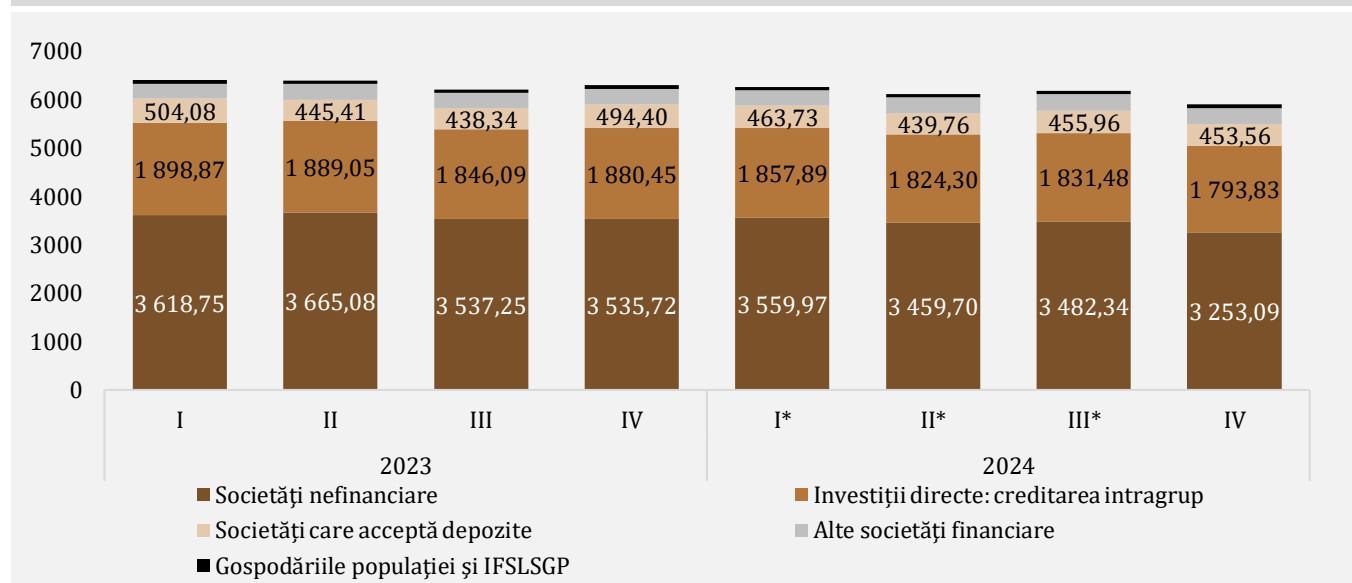

* date revizuite

În datoria externă privată pe sectoare instituționale, cea mai semnificativă pondere a revenit societăților nefinanciare (55,1 la sută) la situația din 31.12.2024. Creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe, care reprezintă un instrument eficient de finanțare externă durabilă, a constituit 30,4 la sută în totalul datoriei externe private. Societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, au deținut 7,7 la sută, alte societăți financiare – 5,6 la sută, iar gospodăriile populației - 1,3 la sută din total (diagrama 26).

Societățile nefinanciare au menținut, în continuare, ponderea majoră în datoria externă privată.

Diagrama 26. Structura datoriei private, pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

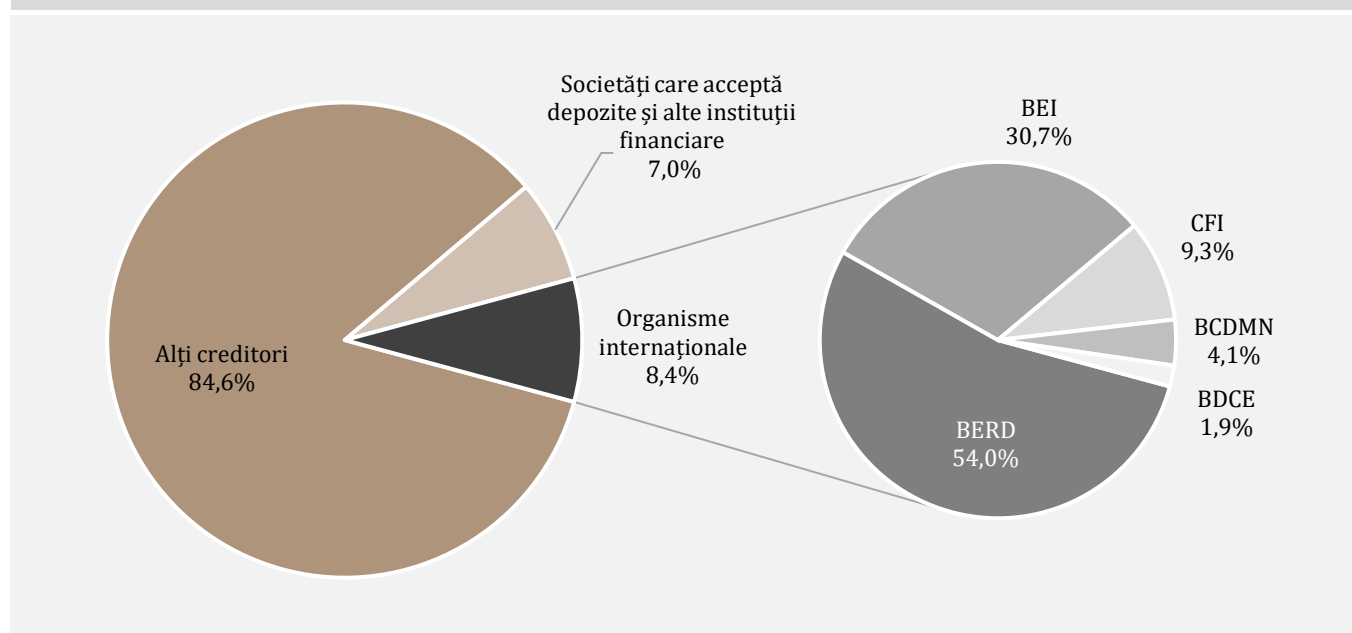

* date revizuite

Conform situației de la finele trimestrului IV 2024, 7,0 la sută din totalul datoriei externe private sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente au reprezentat angajamentele contractate de la organizațiile internaționale, iar de la alți creditori, inclusiv bănci, precum și de la societăți nefinanciare au fost contractate 84,6 la sută din totalul împrumuturilor externe (diagrama 27). Principalii creditori ai sectorului privat din cadrul organizațiilor internaționale au fost BERD, cu 54,0 la sută, urmat de BEI, cu 30,7 la sută și CFI, cu 9,3 la sută.

Principalul creditor al sectorului privat din cadrul organismelor internaționale a fost BERD.

Diagrama 27. Structura pe creditori a datoriei private sub formă de împrumuturi la 31.12.2024

Conform scadenței reziduale, datoria externă privată pe termen scurt la situația din 31.12.2024 a constituit 3 226,34 mil. USD, ceea ce reprezintă 54,7 la sută din totalul datoriei externe private. Datoria contractată pe termen lung, dar care este scadentă în următoarele 12 luni, reprezintă 13,7 la sută din totalul datoriei externe private (tabelul 16).

Tabelul 16. Datoria externă privată pe termen scurt (scadența reziduală), pe sectoare, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2023				2024			
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	282,40	245,26	247,08	284,88	261,35	247,80	267,49	249,76
Datoria pe termen scurt conform maturității originale	204,56	173,19	174,73	210,52	182,05	181,06	193,68	193,77
<i>Numerar și depozite</i>	204,56	173,19	174,73	210,52	182,05	181,06	193,68	193,77
Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin	77,84	72,07	72,35	74,36	79,30	66,74	73,81	55,99
<i>Împrumuturi</i>	77,84	72,07	72,35	74,36	79,30	66,74	73,81	55,99
Alte sectoare	2 904,34	2 888,77	2 779,96	2 694,05	2 771,69	2 673,24	2 681,07	2 535,21
Datoria pe termen scurt conform maturității originale	2 289,21	2 342,30	2 211,20	2 166,63	2 191,54	2 102,79	2 113,19	1 935,06
<i>Numerar și depozite</i>	1,47	7,97	1,75	0,90	1,21	1,51	1,24	0,44
<i>Împrumuturi</i>	61,92	61,39	63,10	64,56	65,19	71,78	73,80	68,43
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	2 171,08	2 219,20	2 093,61	2 049,43	2 074,40	1 979,76	1 989,41	1 818,45
<i>Alte angajamente de natura datoriei</i>	54,74	53,74	52,74	51,74	50,74	49,74	48,74	47,74
Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin	615,13	546,47	568,76	527,42	580,15	570,45	567,88	600,15
<i>Împrumuturi</i>	615,13	546,47	568,76	527,42	580,15	570,45	567,88	600,15
Investiții directe: creditarea intragrup	494,15	512,34	505,85	518,99	524,56	484,47	484,50	441,37
Datoria pe termen scurt conform maturității originale	287,36	293,01	294,12	306,16	306,03	302,39	307,71	289,36
<i>Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți</i>	287,36	293,01	294,12	306,16	306,03	302,39	307,71	289,36
<i>Împrumuturi</i>	31,63	32,30	32,46	32,83	30,92	31,13	32,78	34,85
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	255,73	260,71	261,66	273,33	275,11	271,26	274,93	254,51
Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin	206,79	219,33	211,73	212,83	218,53	182,08	176,79	152,01
<i>Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți</i>	206,79	219,33	211,73	212,83	218,53	182,08	176,79	152,01
TOTAL	3 680,89	3 646,37	3 532,89	3 497,92	3 557,60	3 405,51	3 433,06	3 226,34

* date revizuite

Partea majoră din datoria externă privată pe termen scurt conform scadenței reziduale a revenit *altor sectoare*, cu 2 535,21 mil. USD (77,7 la sută din totalul datoriei private pe termen scurt conform maturității reziduale la 31.12.2024), urmată de creditarea intragrup (parte a investițiilor directe), cu o pondere de 13,7 la sută.

Seriile de timp pot fi accesate în baza de date interactivă:

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare standard:

<http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP17.xhtml>

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare desfășurată:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP16.xhtml>

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare analitică:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP22.xhtml>

Raportul integrat al poziției investiționale internaționale (MBP6):

<http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP20.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare standard:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP23.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe scadențe:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP25.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe instrumente:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP26.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe sectoare:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP27.xhtml>

Datoria externă brută (MBP6): <http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP18.xhtml>